

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
„JP BH POŠTA“ D.O.O. SARAJEVO
ZA 2012.GODINU**

Broj: 06 – 01/13

Sarajevo, mart 2013. godine

UPRAVI „JP BH POŠTA“ D.O.O. SARAJEVO**NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja „JP BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o gotovinskim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, kao i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Društva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa koji određuju iznose i objavljivanje u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima revizije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. U pojedinim revidiranim postupcima dodjele ugovora nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima. U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka evidentna je nedosljednost u vođenju postupaka i primjene propisanih procedura; u slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka nismo se uvjerali da su ispunjeni uslovi iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 3. istog zakona za njihovu primjenu, a u slučajevima dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva ne možemo potvrditi da su se u svim slučajevima stekli uslovi za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg, o čemu je obrazloženo u tački 4.14. Izvještaja.**
- 2. Ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost isplaćenih ugovorenih naknada članovima Nadzornog odbora u iznosu od 54.742 KM, obzirom da se nismo uvjerali da su isti u drugoj**

polovini 2012. godine obavljali poslove iz nadležnosti, čime nisu ispoštovali pojedinačno potpisane ugovore, o čemu je konstatovano u tački 4.11. Izvještaja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj „JP BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i gotovinski tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje „JP BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo u toku 2012. godine, osim za napomene navedene u tačkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije, ističemo značajno pitanje koje nije uticalo na davanje mišljenja, a koje je i u nadležnosti organa upravljanja:

U finansijskim izvještajima iskazana su dugoročna ulaganja u iznosu od 40.000.000 KM, po osnovu uloženi sredstava „JP PTT saobraćaja BiH“ Sarajevo u 2001. godini u izgradnju autoceste Sarajevo - Zenica, dionica Podlugovi – Jošanica. Sredstva su uložena na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o izgradnji autoceste i Ugovora o učešću u finansiranju izgradnje autoceste iz 2001. godine. Iako je Vlada Federacije BiH prije četiri godine donijela odluku o prenosu prava i obaveza po tom osnovu na Federaciju BiH, kojom se Društvo obavezalo da sa nadležnom direktijom autocesta zaključi anex prethodnog ugovora, na osnovu kojeg bi se navedeno ulaganje isknižilo iz njegovih poslovnih knjiga, isto još uvijek nije realizovano. Anex ugovora potpisala je samo nadležna direktija autocesta, dok Uprava Društva nije ispoštovala naprijed navedenu odluku Vlade Federacije BiH, niti je postupila u skladu sa aktom resornog ministarstva, od 25.06.2012. godine, već je zaključkom od 29.11.2012. godine, naložila angažman sudskog vještaka koji će izvršiti vještačenje kompletne dokumentacije u vezi predmetnog ulaganja.

U dosadašnjem periodu Društvo od iskazanih ulaganja nije ostvarivalo ekonomske koristi, a obzirom da nije postupilo prema aktima i zahtjevima osnivača, više je nego izvjesno da od istih ni u narednom periodu neće imati koristi.

Iz naprijed navedenog proizilazi da Društvo nema nikakvog osnova da iskazuje predmetna ulaganja, jer ista ne zadovoljavaju zahtjeve i definiciju elementa finansijskih izvještaja i kriterije za priznavanje definisane paragrafima 83. i 89. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, koji čine sastavni dio Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, radi čega i nisu realna, o čemu je detaljno obrazloženo u tački 4.4. Izvještaja.

Sarajevo, 11.03.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2012. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2012. GODINE	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2012. GODINE	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2012.	4
1. UVOD	1
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4. NALAZ I PREPORUKE	3
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa	3
4.2 Sistem internih kontrola	4
4.3 Planiranje i izvještavanje.....	6
4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	7
4.5 Zalihe	12
4.6 Potraživanja	12
4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	14
4.8 Obaveze	15
4.9 Kapital.....	16
4.10 Prihodi.....	17
4.11 Rashodi	19
4.12 Finansijski rezultat.....	23
4.13 Sudski sporovi	24
4.14 Nabavke	24
5. KOMENTAR	29

BILANS STANJA na dan 31.12.2012. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	238.629.289	183.847.813
Nematerijalna sredstva	754.024	1.071.178
Nekretnine, postrojenja i oprema	98.224.928	101.275.714
Investicijske nekretnine	38.098.425	40.143.135
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	84.358	84.358
Dugoročni finansijski plasmani	100.455.747	40.001.181
Druga dugoročna potraživanja	956.278	1.080.501
Dugoročna razgraničenja	55.529	191.746
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	44.034.421	100.104.482
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	2.853.080	2.961.462
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	41.181.341	97.143.020
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	282.663.710	283.952.295
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	25.319.690	26.623.356
UKUPNO AKTIVA	307.983.400	310.575.651
P A S I V A		
A) KAPITAL	273.324.283	272.432.798
Osnovni kapital	245.579.086	245.579.086
Upisani neplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija	-	-
Rezerve	8.756.558	8.756.558
Revalorizacione rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	100.473.718	89.978.583
Gubitak do visine kapitala	(81.485.079)	(71.881.429)
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	515.057	1.477.033
C) DUGOROČNE OBAVEZE	-	-
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	6.140.400	7.402.319
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Obaveze iz poslovanja	1.277.436	1.813.178
Obaveze iz specifičnih poslova	126.311	153.920
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	4.157.313	4.966.787
Druge obaveze	387.454	296.261
Obaveze za PDV	159.161	140.568
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	14.381	31.605
Obaveze za porez na dobit	18.344	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	2.683.970	2.640.145
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	282.663.710	283.952.295
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	25.319.690	26.623.356
UKUPNO PASIVA	307.983.400	310.575.651

BILANS USPJEHA za period 01.01. – 31.12.2012. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	78.891.319	80.652.893
1	Prihodi od prodaje robe	669.291	650.117
2	Prihodi od prodaje učinaka	69.753.310	71.294.004
3	Ostali poslovni prihodi	8.468.718	8.708.772
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	82.565.291	83.886.684
1	Nabavna vrijednost prodane robe	105.582	100.320
2	Materijalni troškovi	5.267.114	5.489.500
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	61.243.275	61.554.615
4	Troškovi proizvodnih usluga	1.726.216	2.169.703
5	Amortizacija	5.451.749	5.650.066
6	Troškovi rezervisanja	10.500	686.995
7	Nematerijalni troškovi	8.760.855	8.235.485
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	-	-
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	3.673.972	3.233.791
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 3)	4.040.707	5.964.408
1	Prihodi od kamata	3.618.801	3.313.042
2	Pozitivne kursne razlike	371.906	2.651.083
3	Ostali finansijski prihodi	50.000	283
V	Finansijski rashodi (od 1 do 3)	427.229	2.492.540
1	Rashodi kamata	1.286	10.784
2	Negativne kursne razlike	411.825	2.450.814
3	Ostali finansijski rashodi	14.118	30.942
VI	Dobit od finansijske aktivnosti (IV - V)	3.613.478	3.471.868
VII	Dobit redovne aktivnosti (VI - III)		238.077
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (VI – III)	60.494	-
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 5)	1.765.920	1.481.941
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	62.058	93.524
2	Dobici od prodaje materijala	8.481	6.496
3	Viškovi	2.223	2.511
4	Naplaćena otpisana potraživanja	106.441	204.391
5	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	1.586.717	1.175.019
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	705.608	1.199.821
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	23.831	51.591
2	Manjkovi	339	-
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	244.226	395.419
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	437.212	752.811
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)	1.060.312	282.120
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - IX)	-	-
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Umanjenje vrijednosti materijalnih sredstava	480	46.376
2*	Umanjenje vrij. dugoročnih finansijskih plasmana i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	49
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+IX)	84.697.946	88.099.242
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+1*+2*)	83.698.608	87.625.470
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	999.338	473.772
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	107.853	84.187
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	891.485	389.585
XIV	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	891.485	389.585
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XV	Neto gubitak perioda	891.485	389.585
	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	891.485	389.585

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za period od 01.01. do 31.12.2012. godine
 (INDIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Neto dobit (gubitak) za period		891.485	389.585
Usklađenje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	317.152	322.300
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	-	-
4 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	5.124.097	5.327.766
5 Ostala usklađivanja za negotovinske stavke i gotovinski tokovi koji se odnose na ulagačke i finansijske aktivnosti	+(-)	(28.599)	-
6 Ukupno (2 do 5)		5.412.650	5.650.066
7 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	108.382	396.827
8 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	78.241	(329.231)
9 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(1.361.074)	(344.367)
10 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(269.000)	(125.482)
11 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(535.742)	582.023
12 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	(726.177)	(2.363.997)
13 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(918.151)	665.750
14 Ukupno (7 do 13)		(3.623.521)	(1.518.477)
15 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+6+14)		2.680.614	4.521.174
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
16 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (17 do 21)		-	188.484
17 Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	0-
18 Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	188.484
19 Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
20 Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
21 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
22 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (23 do 26)		(60.454.566)	(3.562.328)
23 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
24 Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
25 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-	(3.562.328)
26 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	(60.454.566)	-
27 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (16-22)		-	-
28 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (22-16)		(60.454.566)	(3.373.844)
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
29 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		-	-
30 Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
31 Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	-	-
32 Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	-	-
33 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	-	-
34 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (35 do 38)		-	(560.832)
35 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
36 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-	-
37 Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	-
38 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	-	(560.832)
39 Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (29-34)		-	-
40 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (34-29)		-	(560.832)
41 D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (15+16+29)		2.680.614	4.709.658
42 E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (22+34)		(60.454.566)	(4.123.160)
43 F. NETO PRILIV GOTOVINE (41-42)		-	586.498
44 G. NETO ODLIV GOTOVINE (42-41)		(57.773.952)	-
45 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		86.020.298	85.433.800
46 I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
47 J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
48 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (44+42-43+45-46)		28.246.346	86.020.298

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2012.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Ost. rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (6+7)
1	2	3	4	8
1. Stanje na dan 31.12.2109. g.	245.579.086	8.049.969	18.514.158	272.143.213
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn. 01.01.2011. g.	245.579.086	8.049.969	18.514.158	272.143.213
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	389.585	389.585
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	706.589	(806.589)	(100.000)
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2011.godine	245.579.086	8.756.558	18.097.154	272.432.798
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2011., odn., 01.01.2012. g.	245.579.086	8.756.558	18.097.154	272.432.798
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	891.485	891.485
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2012. god.	245.579.086	8.756.558	18.988.639	273.324.283

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje, koje do okončanja predmetne revizije nije usvojio Nadzorni odbor, niti je utvrdio prijedlog odluke o usvajanju izvještaja o poslovanju.

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
„JP BH POŠTA“ d.o.o. SARAJEVO
ZA 2012. GODINU**

1. UVOD

»JP BH POŠTA« d.o.o. Sarajevo je privredno društvo koje samostalno obavlja djelatnost od 08.01.2002. godine, nakon reorganizacije ranijeg jedinstvenog preduzeća »JP PTT Saobraćaja BiH« Sarajevo i njegove podjele na »JP BH POŠTA« i »JP BH TELECOM« Sarajevo.

Osnivač pravnog subjekta je Federacija BiH. Ovlaštenja i osnivačka prava u ime osnivača, vlasnika 100 % državnog kapitala, vrši Vlada Federacije BiH, putem Federalnog ministarstva za promet i komunikacije, u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala.

Na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o davanju saglasnosti na promjenu oblika organizovanja, od 02.07.2004. godine, Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I-1413/04, od 03.11.2004. godine, preduzeće se registrovalo kao društvo sa ograničenom odgovornošću, a shodno Zakonu o javnim preduzećima u Federaciji BiH, isto ima i status javnog preduzeća

Osnovna djelatnost preduzeća je pružanje usluga javnih pošta – poštanskog saobraćaja koje su od javnog društvenog interesa.

Isto je organizovano kao jedinstveno samostalno preduzeće i ekonomsko-poslovna cjelina na funkcionalnom, tehnološkom i teritorijalnom principu. Poslovi i zadaci obavljaju se u okviru osnovnih organizacionih jedinica i njihovih nižih unutrašnjih jedinica. Za pružanje poštanskih i drugih usluga osnovani su posebni organizacijski dijelovi, centri pošta, i to: Centar pošta Sarajevo, Centar pošta Tuzla, Centar pošta Zenica, Centar pošta Bihać, Centar pošta Mostar, Centar pošta Travnik i Centar pošta Goražde. Na nivou svih sedam poštanskih centara koje pokriva djelatnost Društva organizovan je Glavni poštanski centar Sarajevo. Poslove i radne zadatke centri pošta ostvaruju kroz funkcionalnu povezanost sa organizacijskim jedinicama Generalne direkcije, a prioritetno preko svojih nižih organizacijskih jedinica, službi i odjeljenja. Centri pošta nemaju status pravnog lica i u pravnom prometu i poslovima nastupaju na način i u okvirima utvrđenim Zakonom o privrednim društvima, Statutom, Pravilnikom o radu i drugim općim aktima koji tretiraju pitanje djelokruga rada istih.

Prema Statutu, puni naziv pravnog lica je Društvo sa ograničenom odgovornošću »Javno preduzeće BH POŠTA« Sarajevo.

Skraćeni naziv je: »JP BH POŠTA« d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo)

Sjedište Društva je u Sarajevu, ulica Obala Kulina bana broj 8.

Na dan 31.12.2012. godine, Društvo je imalo 2.387 zaposlenika, od čega 2.252 u stalnom radnom odnosu i 135 na određeno vrijeme.

U Zabilješcima uz finansijske izvještaje navodi se da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), dok se izvještavanje vrši u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u

finansijskim izvještajima. Pažnju ćemo usmjeriti i na poduzete aktivnosti od strane Uprave na implementaciji preporuka datih u prethodnoj reviziji.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitivali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2012. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, ali i radi poboljšanja i unapređenja efikasnosti cjelokupnog poslovanja, dali smo slijedeće preporuke:

- *Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama poslovanja, da bi se broj zaposlenih sveo na najoptimalnije okvire;*
- *Poštivati i u potpunosti postupati u skladu sa aktima resornog ministarstva i Nadzornog odbora;*
- *Dosljedno poštivati Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, kao i njegove provedbene propise, a posebno u dijelu popisa imovine i obaveza;*
- *Donijeti procedure kojima bi se unaprijedilo upravljanje potraživanjima, posebno u dijelu koji se odnosi na otpise potraživanja koja neće biti tužena, kako bi se jasno utvrdila vrijednost tih potraživanja i procedure naplate istih;*
- *U potpunosti poštivati kvalitativna obilježja finansijskih izvještaja kao što je navedeno u Okviru za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;*
- *Pojačati sistem internih kontrola u cilju evidentiranja svih troškova i obaveza u momentu stvaranja istih i u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, izvršiti rezervisanja, shodno MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;*
- *Sve usvojene akte i procedure dosljedno i u potpunosti poštivati, kontinuirano ih usklađivati sa zakonskom regulativom, a radi bolje efikasnosti iste prilagođavati vlastitim potrebama i stalno pratiti njihovu realizaciju;*
- *Pri izradi trogodišnjeg i godišnjeg (rebalansa) plana poslovanja (kao i izmjena i dopuna istih) dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji i usvojenim aktima o planiranju;*
- *Izvještaj o radu i poslovanju sačinjavati u skladu sa usvojenim aktima i procedurama i isti blagovremeno dostavljati organima upravljanja, kako bi Skupština postupala u skladu sa odredbama člana 343. Zakona o privrednim društvima i članom 6. stav 2. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH;*
- *Postupiti u skladu sa zahtjevima osnivača i u potpunosti realizirati Odluku Vlade Federacije BiH, od 26.03.2009. godine u vezi prenosa prava i obaveza predmetnog ulaganja na Federaciju BiH;*
- *Stalna sredstva i dugoročne plasmane vrednovati prema zahtjevima iz standarda. Nekretnine, postrojenja i opremu vrednovati shodno zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, a dugoročne finansijske plasmane prema zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;*
- *Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje i investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih;*

- *U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine;*
- *Dosljedno primjenjivati zahtjeve iz MRS 19 Primanja zaposlenih i također poštivati općeprihvaćeno načelo dosljednosti ili konzistentnosti, te uporedivosti kao što je definisano u paragrafu 39. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja;*
- *Rezervisanja vršiti u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i načelom potpunosti shodno paragrafu 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;*
- *Prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja usaglasiti pozicije bilansa stanja i izvještaja o promjenama u kapitalu. I u bilansu stanja na pozicijama kapitala iskazivati iznose formirane iz rezultata poslovanja Društva kao cjeline, u skladu sa zahtjevima iz standarda;*
- *Sve prihode knjigovodstveno evidentirati u godini kada su i nastali i u skladu sa MRS-18 Prihodi.*
- *Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Federacije BiH i ugovore o pravima i obavezama u obavljanju dužnosti predsjednika i članova Nadzornog odbora;*
- *Poboljšati procedure procjene prihoda i rashoda po međunarodnom i međuoperatorskom prometu, te dosljedno primjenjivati paragrafe 22 i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, kao i vlastitih akata, kako bi se isti priznavali u obračunskom periodu u kojem su i nastali;*
- *Postupke nabavki u svim segmentima započinjati blagovremeno, kako bi se isti okončali u razumnim rokovima i bez negativnog uticaja na procese rada i rezultate poslovanja. U cilju povećanja transparentnosti i efikasnosti nabavki, dosljedno i u potpunosti poštivati sve procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH peti put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta. U ranijim revizijama, koje nisu vršene u kontinuitetu, davana su negativna i uslovna, odnosno, mišljenja sa rezervom. Od strane Ureda nije vršena revizija finansijskih izvještaja za prethodnu, 2011. godinu. U reviziji za 2010. godinu dato je mišljenje sa rezervom. Date kvalifikacije odnosile su se na nepostupanje po zahtjevima iz standarda i nedovoljno funkcionisanje sistema internih kontrola kod priznavanja imovine; neosnovanu isplatu razlike plaća, nedosljedno poštivanje procedura javnih nabavki i neusvojenih procedura u slučajevima uzimanja u zakup poslovnih prostora. Osim toga, bez uticaja na izraženo mišljenje, skrenuta je pažnja i na iskazana dugoročna ulaganja u iznosu od 40.000.000 KM, kao i nepostojanja relevantne dokumentacije o pravu vlasništva nad svim iskazanim nekretninama. Za sve navedeno, kao i za ostale manje značajne propuste i nepravilnosti date su preporuke.

U postupku predmetne revizije utvrdili smo da su date preporuke djelimično implementirane.

Pored ostalog, implementirane su preporuke vezane za isplatu razlike plaća i nagrađivanja zaposlenika, priznavanje prihoda, realno iskazivanje avansa. Izmijenjen je i dopunjen akt o planiranju i usvojen akt o uzimanju u zakup poslovnih prostora. Iako su aktivnosti na uknjižavanju iskazane imovine intenzivirane, iste još uvijek nisu okončane. Formirana je stručna komisija za procjenu nerealno iskazanih objekata, ali ni ove aktivnosti nisu okončane, obzirom da izvještaj o procjeni nije odobrila Uprava. Kao osnovni razlog za to, ali i za neizvršenu procjenu cjelokupne imovine navodi se neuređeni ambijent u okruženju i nepostojanje ovlaštenih procjenitelja. Nismo se uvjerali ni da se procedure i postupci nabavki u potpunosti provode u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama. Međutim, najznačajnije od svega je što nisu poduzete sve potrebne aktivnosti na rješavanju nerealno iskazanih dugoročnih ulaganja.

Reviziju finansijskih izvještaja za prethodnu, 2011. godinu obavio je i vanjski revizor, revizorska kuća „Revsar“ d.o.o. Sarajevo. Dato je pozitivno mišljenje, uz isticanje predmeta. Skrenuta je pažnja na iskazana

dugoročna ulaganja u pomenutom iznosu i na imovinu za koju Društvo još uvijek nije obezbijedilo dokaz o vlasništvu.

I za reviziju finansijskih izvještaja za 2012. godinu, ponovo je angažovana ista revizorska kuća, „Revsar“ d.o.o. Sarajevo. Do okončanja naše revizije izvještaj nije sačinjen.

4.2 Sistem internih kontrola

Društvo se organizovalo u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i u značajnom dijelu uredilo kontrolne aktivnosti koje predstavljaju politike i procedure rada svih zaposlenih, odnosno, usvojilo važnija pravila i procedure i izvršilo raspoređivanje zaposlenika. Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljno razrađena Pravilnikom o radu, u okviru kojeg su posebno uređeni organizacija rada, sistematizacija poslova i radnih mjesta i plaće, dodaci i naknade plaće.

Prema Pravilniku o radu, ukupno su sistematizovana 4.342 radna mjesta. Raspoređenih 2.387 zaposlenika na datum bilansa jasno ukazuje da predviđeni broj radnih mjesta postojećim pravilnikom nije realan i optimalan, obzirom da zakonski utvrđene ciljeve poslovanja obavlja gotovo upola manji broj zaposlenih, što ostavlja mogućnost upošljavanja novih zaposlenika, za koje se postavlja pitanje njihove opravdanosti i transparentnosti. Navedeno potvrđujemo i činjenicom da je u revidiranoj godini Društvo je po različitim osnovana napustilo 76, dok je u istom periodu primljeno 84 zaposlenika. Prema Izvještaju o reviziji kadrova iz januara 2012. godine, sačinjenog od strane Odjela za internu reviziju, 42 zaposlenika raspoređena su na radna mjesta za koje je potreban viši stepen stručne sprema od onog koji zaposlenik stvarno posjeduje.

U ovom segmentu Uprava nije ispoštovala akte resornog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i zaključke Nadzornog odbora. Radi se o aktima kojima se od javnih preduzeća sa većinskim državnim kapitalom traži da provedu postupak zabrane zapošljavanja svih vrsta školske sprema, izuzev kada se radi o pitanju tehnologije rada preduzeća, a uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Resorno ministarstvo takođe zahtijeva da se preispita transparentnost zapošljavanja u javnim operatorima u Federaciji BiH, obzirom na ranije utvrđene propuste. I na sjednicama Nadzornog odbora konstatovano je da Uprava nije do kraja ispoštovala ove akte, a ni njihove zaključke u vezi predmetne problematike.

Uprava nije blagovremeno pokrenula aktivnosti na izboru dobavljača za pružanje usluga svih vrsta osiguranja i zaključenju novih ugovora o osiguranju (imovine i zaposlenika), zbog čega se desilo da je period od 18.12.2012. godine do 14.01.2013. godine ostao neosiguran. U tom periodu poslovanja bez ugovorenog osiguranja postojao je veliki rizik, što je za posljedicu moglo da izazove značajne štete i gubitke. Neblagovremeno provedeni postupci dodjele ugovora usluga osiguranja okončani su u tekućoj godini, dodjelom ugovora i to samo za dva LOT-a, dok postupak izbora najpovoljnijeg ponuđača za treći LOT (auto osiguranje) do okončanja predmetne revizije nije okončan.

Postojeće aplikativno programsko rješenje nabavljeno je u ranijem periodu, u vrijeme funkcionisanja jedinstvenog preduzeća „JP PTT Saobraćaja BiH“. Uprava je inicirala aktivnosti na nabavci novog i funkcionalnijeg aplikativnog programskog rješenja za potrebe Sektora za ekonomsko finansijske poslove (tzv. „EKF aplikaciju“). Pored činjenice da se radi o zastarjelom programu, najveći problem je nepostojanje adekvatnog broja zaposlenika na održavanju, obzirom da je istu aplikaciju u cjelokupnom prethodnom periodu održavala i još uvijek održava firma »Casper« d.o.o. Sarajevo, čiji je vlasnik istovremeno i zaposlenik Društva. Isti je sve do 31.12.2012. godine bio raspoređen na poslove samostalnog stručnog saradnika za analizu i projektovanje u Odjeljenju za implementaciju i održavanje novih servisa u Službi za informacioni sistem u Sektoru za razvoj i informacioni sistem u Generalnoj direkciji, od kada je penzionisan.

Radi prevazilaženja postojećeg problema, na prijedlog Uprave, Nadzorni odbor je na 14. sjednici održanoj 30.05.2012. godine donio Odluku o odobravanju vanplanske investicije – nabavka ERP (Enterprise Resource Planning) rješenja, prema kojoj su za njenu realizaciju odobrena sredstva u iznosu od 4.800.0000 KM. Istovremeno, zbog nesmetanog procesa rada, pokrenut je i vođen konkurentski postupak nabavke sa objavom, na osnovu kojeg je zaključen novi ugovor (polugodišnji) sa istom firmom, »Casper« d.o.o. Sarajevo, od 16.08.2012. godine, u vrijednosti od 39.312 KM sa PDV-om. Kao i u prethodnim godinama, ugovorena je ista cijena mjesečnog održavanja aplikativnog softvera u iznosu od 6.552 KM.

Obzirom na naprijed konstatovano, smatramo da je više nego izvjesno da je u proteklom periodu u ovom dijelu postojao ili je mogao postojati određeni sukob interesa, shodno odredbama člana 27. stav 2) Zakona o javnim nabavkama BiH, obzirom da je vlasnik firme koja održava EKF aplikaciju istovremeno i zaposlenik Društva, za što odgovornost snose prethodne Uprave.

Godišnji popis obavljen je u roku. Pravovremeno je sačinjen Izvještaj o popisu sredstava, obaveza i potraživanja, ali isti nije potpun, ni kompletan, obzirom da ne sadrži popis svih potraživanja i obaveza. U Izvještaju nisu navedena potraživanja vezana za blagajnički maksimume u iznosu od 350.000 KM, obaveze prema dobavljačima, kao ni sve ostale obaveze. Do okončanja revizije isti nije usvojen od strane Nadzornog odbora.

Sumnjiva i sporna potraživanja, za koja u Društvu smatraju da nemaju osnova za utuženja, ispravljaju se ili se direktno otpisuju na teret rashoda. Nisu nam prezentirane procedure kojima je ovaj proces uređen, niti odluke u kojima je utvrđen iznos sumnjivih i spornih potraživanja koja se ne utužuju. Stoga se nismo ni mogli uvjeriti da je ovakvo postupanje, sa stanovišta zaštite sredstava, ispravno, posebno ako se ima u vidu da se za dobivene sudske sporove ne snose troškovi spora.

Prema Pravilniku o fakturisanju, evidentiranju i naplati potraživanja, sva nenaplaćena potraživanja preko dvije godine isknjižavaju se iz bilansne u vanbilansnu evidenciju. S tim u vezi, na datum bilansa, ukupna otpisana potraživanja u vanbilansnoj evidenciji iskazana su u iznosu od 1.931.933 KM.

Nismo se uvjerali da ovakvom politikom Društva obezbjeđuje fer prezentacija i potpunost finansijskih izvještaja u skladu sa paragrafima 33. i 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Usvojene računovodstvene politike nisu se poštivale ni u dijelu koji se odnosi na stalna sredstva, obzirom da na datum bilansa nije vršeno preispitivanje njihove iskazane vrijednosti, o čemu će se detaljnije obrazložiti u narednim tačkama izvještaja.

Uvidom u isplate putem blagajni konstatirali smo da je Društvo manje iznose troškova službenih putovanja iz decembra 2012. godine priznalo u tekućoj godini. Iznos od 141 KM nije značajan, ali se ističe radi potpune i dosljedne primjene općeprihvaćenih računovodstvenih načela i usvojenih računovodstvenih politika u narednom periodu.

Aktivnosti organa upravljanja u 2012. godini nisu se obavljale u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH, Statutom i poslovnica o radu.

Nadzorni odbor je utvrđene aktivnosti iz nadležnosti obavljao samo u periodu od 01.01. do 30.05.2012. godine, u kojem je održao sedam sjednica. Petnaesta sjednica započeta 30.05.2012. godine nije okončana. Nakon toga, Nadzorni odbor se više nije sastajao, niti je obavljao poslove iz nadležnosti, sve do 05.11.2012. godine, kada je održana je još samo jedna vanredna sjednica, što se u svakom slučaju odrazilo i na aktivnosti Uprave, a sigurno i na poslovanje u cjelini. Na prethodnoj, 14. sjednici, održanoj takođe 30.05.2012. godine, Nadzorni odbor nije usvojio Nacrt Izvještaja o poslovanju za period 01.01.-31.12.2011. godine, već je isti vratio na dopunu, sa zahtjevom da se isti dopuni sa svim potrebnim informacijama, u skladu sa raspravom vođenom u vezi iste tačke. Obzirom da se više nije sastajao, isti nije usvojio Nacrt Izvještaja o poslovanju za 2011. godinu, niti je Skupštini Društva uputio prijedlog za konačno usvajanje.

Zbog prijevremene smjene prethodnog generalnog direktora, isti je pokrenuo sudski spor koji je riješen sudskom nagodbom, po osnovu koje mu se sve do isteka menadžerskog ugovora (31.03.2012) isplaćivala plaća u ugovorenom iznosu za poziciju generalnog direktora.

Aktivnosti Odjela za internu reviziju u 2012. godini, odvijale su se prema usvojenom Planu. Izvještaje o obavljenim revizijama, kao i ostale aktivnosti Odjela, razmatrao je i usvojio Odbor za reviziju. Značajno je napomenuti da ni u jednom izvještaju Odjela za internu reviziju nisu utvrđeni značajniji propusti i nepravilnosti. U vezi preporuka datih u 2012. godini, Uprava Društva je na svojim redovnim sjednicama usvojila zaključke o prihvatanju svih navedenih preporuka i dostavila operativnim jedinicama na nižim nivoima na primjenu i izvršenje. Sve preporuke date u 2012. godini nisu u potpunosti implementirane. Prema izvještaju Odjela za internu reviziju, njihova realizacije je još uvijek u toku.

Na osnovu naprijed navedenog proizilazi da i pored usvojenih donesenih akata i usvojenih procedura, provedenom revizijom nismo se uvjerali da je sistem internih kontrola u potpunosti uspostavljen, u mjeri da obezbjedi razumno uvjerenje da su postignuti postavljeni osnovni ciljevi poslovanja, a prije svih efikasno upravljanje, uspješno poslovanje i adekvatna zaštita imovine.

Preispitati postojeću sistematizaciju radnih mjesta i istu uskladiti sa stvarnim i realnim potrebama poslovanja, da bi se broj zaposlenih sveo na najoptimalnije okvire.

Poštivati i u potpunosti postupati u skladu sa aktima resornog ministarstva i Nadzornog odbora.

Dosljedno poštivati Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, kao i njegove provedbene propise, a posebno u dijelu popisa imovine i obaveza.

Donijeti procedure kojima bi se unaprijedilo upravljanje potraživanjima, posebno u dijelu koji se odnosi na otpise potraživanja koja neće biti tužena, kako bi se jasno utvrdila vrijednost tih potraživanja i procedure naplate istih.

U potpunosti poštivati kvalitativna obilježja finansijskih izvještaja kao što je navedeno u Okviru za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Pojačati sistem internih kontrola u cilju evidentiranja svih troškova i obaveza u momentu stvaranja istih i u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, izvršiti rezervisanja, shodno MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Sve usvojene akte i procedure dosljedno i u potpunosti poštivati, kontinuirano ih usklađivati sa zakonskom regulativom, a radi bolje efikasnosti iste prilagođavati vlastitim potrebama i stalno pratiti njihovu realizaciju.

4.3 Planiranje i izvještavanje

Trogodišnji plan poslovanja za period od 01.01.2011. do 31.12.2013. godine sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o planiranju, a na osnovu odluke o pripremi i izradi, metodologije i smjernica za izradu i nadgledanje realizacije. Nakon što je Nadzorni odbor utvrdio njegov prijedlog, Skupština Društva ga je usvojila na sjednici održanoj 22.12.2010. godine, u okviru kojeg je i Plan poslovanja za 2012. godinu. Prema istom Trogodišnjem planu poslovanja, za pokriće ukupno planiranih rashoda i investicionih ulaganja, Društvo će koristiti sredstva iz tekućeg priliva, kao i vlastita sredstva oročena na računima poslovnih banaka.

Postupajući po preporukama za 2010. godinu, u 2011. godinu sačinjen je Rebalans plana za istu godinu, koji sadrži sve elemente propisane članom 22. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Iako je donesen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o planiranju, za razliku od prethodne godine, nije donesen Rebalans plana poslovanja za 2012. godinu.

U 2012. godini, osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2011. godini	Plan za 2012.	Ostvareno u 2012. godini	Indeks (5:3)	Indeks (5:4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	88.099.242	90.758.534	84.697.947	96,14	93,32
II	Rashodi	87.625.470	89.926.069	83.698.609	95,52	93,07
III	Dobit prije poreza (I-II)	473.772	832.465	999.338	210,93	120,05

Do okončanja revizije nije sačinjen Izvještaj o radu i poslovanju za period 01.01.2012. do 31.12.2012. godine.

Međutim, u postupku revizije utvrdili smo da za prethodnu, 2011. godinu, nije postupljeno u skladu sa odredbama člana 343. Zakona o privrednim društvima i članom 6. stav 2. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

Naime, Uprava je blagovremeno sačinila Izvještaj o radu i poslovanju za period od 01.01. do 31.12.2011. godine i isti u formi nacрта dostavila Nadzornom odboru. Izvještaj Nadzorni odbor nije prihvatio, već je isti 30.05.2012. godine vratio na dopunu. Do kraja godine Nadzorni odbor nije usvojio Nacrt istog izvještaja, niti je Skupštini Društva uputio prijedlog za njegovo konačno usvajanje. Samim tim,

Skupština nije ni odlučivala o godišnjem obračunu, koji čini sastavni dio Izvještaj o radu i poslovanju, niti o raspodjeli ostvarene dobiti, a što joj je bila obaveza u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Pri izradi trogodišnjeg i godišnjeg (rebalansa) plana poslovanja (kao i izmjena i dopuna istih) dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji i usvojenim aktima o planiranju.

Izvještaj o radu i poslovanju sačinjavati u skladu sa usvojenim aktima i procedurama i isti blagovremeno dostavljati organima upravljanja, kako bi Skupština postupala u skladu sa odredbama člana 343. Zakona o privrednim društvima i članom 6. stav 2. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

4.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani u knjigovodstvenoj vrijednosti od 238.629.289 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 29,80 %.

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa bila je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	238.629.289	183.847.813
Nematerijalna sredstva	754.024	1.071.178
Nekretnine, postrojenja i oprema	98.224.928	101.275.714
Investicijske nekretnine	38.098.425	40.143.135
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	84.358	84.358
Dugoročni finansijski plasmani	100.455.747	40.001.181
Druga dugoročna potraživanja	956.278	1.080.501
Dugoročna razgraničenja	55.529	191.746

U okviru ove pozicije najznačajnije su nekretnine, postrojenja i oprema i dugoročni finansijski plasmani.

Nematerijalna sredstva iskazana u iznosu od 754.024 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 29,61 %. Nematerijalna sredstva iskazuju se po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja, njihovo vrednovanje vrši se po trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja.

Nematerijalna sredstva u najvećem dijelu čine licence Microsoft operativnog sistema u vrijednosti od 402.858 KM, softveri u vrijednosti od 226.431 KM, od kojih je najznačajnija aplikacija za potrebe Glavnog poštanskog centra Sarajevo – Službe Hibridna pošta i ulaganja na tuđim stalnim sredstvima u iznosu od 123.071 KM, izvršena u ranijem periodu. Preostalih 1.664 KM čine nematerijalna sredstva u pripremi. Evidentno je da su postojeći računovodstveni programi zastarjeli, a što se posebno odnosi na EKF aplikaciju, nabavljenu od strane ranijeg jedinstvenog preduzeća „JP PTT Saobraćaja BiH“. Podjelom istog preduzeća na dva posebna pravna subjekta, ova aplikacija ostala je u Društvu. Iako se u proteklom periodu dograđivala, ista je za sadašnje uslove poslovanja prevaziđena i nije u stanju udovoljiti svim potrebnim zahtjevima. Stoga su i opravdane započete aktivnosti na nabavci novog, funkcionalnijeg računovodstvenog programa.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju značajnu imovinu. Na datum bilansa iskazani su u iznosu od 98.224.928 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 3,01 %. Još uvijek nije izvršena procjena vrijednosti ove imovine, koja je prema knjigovodstvenim podacima amortizovana 43,90 %.

Struktura i promjene na ovoj imovini daju se u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Zgrade i objekti	Postrojenja i oprema	Transp. sredstva	Ostala oprema	Mater.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijednost							
na dan 31.12.2011.	5.489.486	116.755.196	31.744.861	10.267.750	8.867.122	1.252.562	174.376.977
- direktna povećanja	-	1.568.439	771.151	393.546	162.546	637.706	3.533.388
- prijenos sa pripreme	-	704.185	130.499	151.533	24.646	(1.010.863)	-
- otuđenje i rashod.	-	-	-	-	-	-	-
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-
na dan 31.12.2012.	5.489.486	119.027.820	32.646.511	10.812.829	9.054.314	879.405	177.910.365
2 Akum.amortizacija							
na dan 31.12.2011.	-	39.395.768	20.319.063	6.498.078	6.888.354	-	73.101.263
- amortizacija perioda	-	2.165.465	2.820.911	838.954	758.844	-	6.584.174
- otuđenje i rashod.	-	-	-	-	-	-	-
- ostalo	-	-	-	-	-	-	-
na dan 31.12.2012.	-	41.561.233	23.139.974	7.337.032	7.647.198	-	79.685.437
3 Knjigov.vrijednost							
na dan 31.12.2011.	5.489.486	77.359.428	11.425.798	3.769.672	1.978.768	1.252.562	101.275.714
na dan 31.12.2012.	5.489.486	77.466.587	9.506.537	3.475.797	1.407.116	879.405	98.224.928

Nekretnine, postrojenja i oprema takođe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, pojedino sredstvo iskazuje se po trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. U okviru ove grupe karakteristične su slijedeće pozicije:

- **Zemljišta** iskazana u vrijednosti od 5.489.486 KM u najvećem dijelu čine građevinska zemljišta, na kojima u odnosu na prethodnu godinu nije bilo promjena.

- **Zgrade i objekti** iskazani u vrijednosti od 77.466.587 KM čine zgrade namijenjene za obavljanje poslovnih i administrativnih djelatnosti. Uglavnom se radi o zgradama poštanskih ureda i poslovnih prostora namijenjene za potrebe Društva. Najveće promjene, odnosno, povećanje na ovoj poziciji odnosi se na reklasifikaciju i prijenos sa drugih bilansnih pozicija, i to sa pozicije "Investicijske nekretnine". Radi se o povratu poslovnih prostora od strane nadležnih ministarstava koje su bile zakupljene za potrebe CIPS-a. Preostalo povećanje na ovoj poziciji odnosi se na prijenos sa investicija u toku. Naime, dio adaptiranih objekata centara pošta je aktiviran, na osnovu zapisnika o kolaudaciji i tehničkog prijema.

- **Postrojenja i oprema** iskazana u iznosu od 9.506.537 KM u najvećem dijelu odnosi se na opremu za proizvodnju, preradu i obradu (štampanje) podataka, ostalu informatičku i računarsku opremu, uredsku opremu, opremu za grijanje i ventilaciju, klima uređaje, opremu za protivprovalnu i protivpožarnu zaštitu, telefonske i telegrafске centrale i sl. Direktna povećanja na ovoj poziciji takođe su rezultat reklasifikacije i prijenosa sa drugih pozicija, dok je dio računarske opreme nabavljen u revidiranoj godini.

- **Transportna sredstva** u iznosu od 3.475.797 KM čine vozila namijenjena za obavljanje osnovne djelatnosti, i to putnička vozila, teretna vozila i mopedi. Najveća povećanja i na ovoj poziciji rezultat su reklasifikacije i prijenosa sa drugih pozicija. U revidiranoj godini, aktivirano je, odnosno, stavljeno u funkciju jedno od novonabavljenih blindiranih vozila u prethodnoj godini u vrijednosti od 150.295 KM.

- **Ostala oprema** iskazana u iznosu od 1.407.116 KM uglavnom se odnosi na pogonski i kancelarijski namještaj, mjerne i kontrolne instrumente, vage, kase, alate, instrumente, audio i video uređaje i ostalu opremu. U naprijed datoj tabeli, u okviru ove pozicije iskazani su i stambeni objekti u Zenici i Travniku, u vrijednosti od 134.739 KM. Prema izjavama odgovornih, dio ovih objekata služe za obavljanje djelatnosti (ispostava pošta), a dio za smještaj zaposlenika. U odnosu na prethodnu godinu, evidentno je smanjenje na poziciji stambenih objekata. Naime, na osnovu ranije datih preporuka i preporuke vanjskog revizora, na datum bilansa, iz poslovnih evidencija isknižena su dva stana u Mostaru, u djelimičnom vlasništvu Društva, u vrijednosti od 255.936 KM. Radi se o privatiziranim stanovima od strane Grada Mostara, o kojima se još uvijek vode sudski postupci.

- **Materijalna sredstva u pripremi** iskazana u iznosu od 879.405 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 29,79 %. U okviru ove pozicije vode se investicije u toku, od čega se najveći dio u vrijednosti od 838.270 KM odnosi na građevinske objekte, dok preostalih 41.135 KM čine postrojenja i oprema u pripremi. Značajno je napomenuti da se najveći dio investicija u toku odnosi na građevinske radove u Centru pošta Bihać, u iznosu od 593.451 KM, Centar pošta Sarajevo u iznosu od 101.063 KM i

Centar pošta Tuzla u iznosu od 100.732 KM. Neke od ovih investicija započete su prije više godina, bez prethodno pribavljenih svih potrebnih saglasnosti i dozvola, što je i osnovni razlog njihovog kašnjenja i neefikasnosti.

Investicijske nekretnine iskazane su u iznosu od 38.098.425 KM. Smanjenje ove pozicije u odnosu na prethodnu godinu za 5,12 %, rezultat je reklasifikacije i prijenosa na druge pozicije imovine. Radi se o nekretninama koje služe za iznajmljivanje i koje su date u zakup i koje su s tim u vezi, shodno zahtjevima iz MRS 40 – Ulaganja u nekretnine, reklasifikovane na ovu poziciju. Po navedenom osnovu Društvo naplaćuje sredstva i ostvaruje značajne prihode, o čemu je detaljno pojašnjeno u tački 4.10. Prihodi.

Ostala stalna materijalna sredstva iskazana u iznosu od 84.358 KM čine različita umjetnička djela (djela likovne umjetnosti, knjige i sl.) koja se ne amortizuju.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 100.455.747 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 151,13 %. Osnovni razlozi za povećanje su oročeni depoziti koji su u skladu sa MRS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, reklasificirani u dugoročne finansijske plasmane.

Dugoročne finansijske plasmane čine finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca i ostali dugoročni finansijski plasmani.

- **Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca** iskazana u iznosu od 60.455.747 KM odnose se na dugoročno oročena sredstva u poslovnim bankama. Sredstva su oročena na period od 24 do 36 mjeseci u pet poslovnih banka, uz kamatne stope u rasponu od 3,25 % do 5,71 %. Tokom 2012. godine Društvo je provelo procedure odabira najpovoljnijih poslovnih banaka kod kojih su oročena slobodna sredstva primjenjujući kriterij ponudene najveće kamatne stope i disperzije rizika. Međutim utvrđeno je da Društvo nije internim aktima uredilo proceduru investiranja slobodnih novčanih sredstava, uključujući tko daje prijedlog za oročenje sredstava, donosi Odluku o oročenju sredstava, provodi proceduru odabira najpovoljnije banke i slično.

- **Ostali dugoročni finansijski plasmani** iskazani u iznosu od 40.000.000 KM odnose se na ulaganja u izgradnju autoceste Sarajevo – Zenica, dionica Podlugovi – Jošanica, o čemu se obrazlaže u daljem tekstu:

Naime, radi se o ulozenim sredstvima od strane ranijeg preduzeća „JP PTT saobraćaja BiH“ Sarajevo, na osnovu Odluke Vlade Federacije BiH o izgradnji auto ceste, od 21.12.2000. godine. Po tom osnovu su „JP PTT saobraćaja BiH“ Sarajevo i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija zaključili Ugovor o učešću u finansiranju izgradnje autoceste, od 27.02.2001. godine, na osnovu kojeg je isto preduzeće u 2001. godini u šest tranši na račun resornog ministarstva uplatilo 40.000.000 KM. Ugovorom je regulisano da „JP PTT saobraćaja BiH“ Sarajevo ili njegov pravni sljednik po osnovu ulozenih sredstava u pomenutu dionicu autoceste ima pravo regresa ovih sredstava od pravnog lica koje bude ovlašteno da upravlja izgrađenom auto cestom, o čemu će se zaključiti poseban ugovor. Podjelom istog preduzeća na dva posebna preduzeća, telekomunikacije i poštanski saobraćaj, iz 2002. godine, Društvu je pripalo predmetno ulaganje koje od tada i iskazuje u svojim poslovnim knjigama, a od kojih u proteklom periodu nije ostvarivalo nikakvu ekonomsku korist.

Odlukom Vlade Federacije BiH o prenosu prava i obaveza sa „JP BH Pošta“ d.o.o Sarajevo, koja proističu iz ulozenih sredstava, iz dobiti za 2000. godinu, u izgradnju autoceste Zenica-Sarajevo, dionica Podlugovi – Jošanica na Federaciju Bosne i Hercegovine, od 26.03.2009. godine, pravo upravljanja nad dionicom autoceste, izgrađenom iz navedenih sredstava preneseno je na Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta. Istom odlukom obavezane su ugovorne strane da sukladno sa naprijed navedenim zaključče Anex Ugovora o učešću u finansiranju izgradnje pomenute dionice ove autoceste.

U vezi sa predloženim načinom rješavanja predmetne pravne situacije svoje mišljenje dalo je i Federalno pravobranilaštvo.

U međuvremenu, Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta je, shodno navedenoj odluci Vlade Federacije BiH, od JP ”Ceste Federacije BiH” d.o.o. Sarajevo, koja je u to vrijeme bila implementator predmetnih sredstava, preuzela dokumentaciju vezanu za izgrađenu pomenutu dionicu autoceste.

Uvažavajući naprijed navedene prijedloge i sugestije Federalnog pravobranilaštva pripremljen je Anex ugovora, koji je potpisala samo Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta. Predmetni Anex Društvo nije potpisalo, niti je Uprava postupila u skladu sa naprijed

navedenom Odlukom Vlade Federacije BiH iz 2009. godine i predloženim rješenjima svog osnivača, već se obratila zahtjevom od 01.02.2010. godine, kojim predlaže izmjenu i dopunu predmetne odluke Vlade Federacije BiH. U proceduri realizacije izmjene i dopuna iste odluke dobiveno je mišljenje Federalnog ministarstva finansija, broj: 03-02-860/10, od 15.02.2010. godine, u kojem se navodi da je predmetna odluka Vlade Federacije BiH potpuna i jasna i da je bespotrebno vršiti njenu izmjenu i dopunu. U istom mišljenju navodi se da se iz priložene dokumentacije, uz prijedlog odluke o dopuni predmetne odluke, vidi da tačka II iste odluke nije realizirana, niti je zaključen predloženi Anex ugovora, kojim bi se regulisalo navedeno ulaganje u javno dobro, što je svakako predušlov za prenos – isknjižavanje sredstava iz bilansa Društva. Na kraju mišljenja se navodi, da u skladu sa članom 246. Zakona o privrednim društvima, odluku o prenosu uloženi sredstava sa Društva na Federaciju BiH treba da donese Skupština Društva, kao nadležni organ.

Društvo po tom osnovu nije pokrenulo nikakve aktivnosti, već je svake godine Federalnoj direkciji za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta upućivalo zahtjev za usaglašavanje, odnosno, potvrdu, kojim je tražilo da ista potvrdi obavezu prema Društvu u pomenutom iznosu ulaganja. U aktu Federalne direkcije za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta, od 26.11.2010. godine, pored ostalog se navodi da, preuzimanjem dokumentacije vezane za izgrađenu dionicu pomenute autoceste, ista nije preuzela nikakve obaveze, radi čega ne postoji formalno-pravni dokument na osnovu kojeg bi navedeni iznos trebao biti evidentiran u njihovim poslovnim knjigama.

U međuvremenu Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta promijenila je oblik organizovanja i registrovala se kao Javno preduzeće "Autoceste Federacije BiH".

Obzirom da ni na datum prethodnog bilansa nije dobilo potvrđenu potvrdu, Društvo se posebnom Informacijom od 25.06.2012. godine obratilo nadležnom Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, navodeći da JP "Autoceste Federacije BiH" osporava uložena sredstva u pomenutom iznosu, naglašavajući da se radi, kako se navodi, "o značajnim ulaganjima koja mogu imati značajan uticaj na sastavljanje finansijskih izvještaja na fer osnovi".

U odgovoru resornog ministarstva, od 23.07.2012. godine, uglavnom se navodi hronologija događaja i aktivnosti koje je trebalo okončati, a o kojima je već naprijed konstatovano. Na kraju istog akta se navodi da je na osnovu svega prethodno navedenog potrebno da Uprava Društva pokrene proceduru za realizaciju predmetne odluke Vlade Federacije BiH.

Pored činjenice da Društvo nije potpisalo predmetni Anex ugovora, Uprava Društva nije postupila ni u skladu sa aktom resornog ministarstva, niti je pokrenula proceduru za realizaciju predmetne odluke Vlade Federacije BiH, već je svojim Zaključkom, broj: 73.3.16, od 29.11.2012. godine, sasvim nepotrebno, naložila da se angažuje sudski vještak ekonomske struke koji će izvršiti vještačenje kompletne dokumentacije po predmetu ulaganja u izgradnju autoceste Sarajevo – Zenica, dionica Jošanica – Podlugovi, u iznosu od 40.000.000 KM. U istom Zaključku se navodi da će nakon mišljenja vještaka Uprava Društva podnijeti zahtjev za potraživanje navedenog ulaganja u skladu sa Ugovorom o učešću u finansiranju izgradnje autoceste ili pokretanje sudskog spora.

Drugim riječima, Uprava je ignorisala naprijed navedeni akt resornog ministarstva, uključujući i mišljenje Federalnog ministarstva finansija i ostalih nadležnih organa, obzirom da nije inicirala aktivnosti (pokrenula inicijativu) prema Skupštini Društva, u cilju realizacije odluke Vlade Federacije BiH.

Nije nam prezentiran ugovor o angažmanu sudskog vještaka ekonomske struke. Prema izjavama odgovornih lica, ugovor nije ni sačinjen, obzirom da će se stručno vještačenje, prema navodima istih lica, obaviti bez naknade.

Napominjemo, da Društvo u dosadašnjem periodu poslovanja od iskazanih ulaganja nije ostvarivalo ekonomske koristi. Imajući u vidu nerealizovane akte i zahtjeve njegovog osnivača, više je nego izvjesno da od istih ni u narednom periodu neće imati nikakvih ekonomskih koristi.

S tim u vezi navedenim proizilazi da:

- Društvo nema nikakvog osnova da u svojim finansijskim izvještajima iskazuje dugoročna ulaganja u iznosu od 40.000.000 KM, obzirom da nije postupilo u skladu sa aktima i zahtjevima svog osnivača, radi čega ista nisu, niti mogu biti usaglašena. Shodno tome, iskazano ulaganje ne ispunjava uslove i zahtjeve za priznavanje u finansijskim izvještajima,

obzirom da ne zadovoljava definiciju elementa finansijskih izvještaja i kriterije za priznavanje definisane paragrafima 83. i 89. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, koji čine sastavni dio Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, radi čega i nisu realna.

Druga dugoročna potraživanja iskazana u iznosu od 956.278 KM predstavljaju deponovana sredstva kod poslovnih banaka „UniCredit Banka“ d.d. Sarajevo u iznosu od 649.537 KM i „Postbank BH“ d.d. Sarajevo u iznosu od 306.741 KM, sa namjenom odobravanja dugoročnih stambenih kredita zaposlenicima, na osnovu ugovora o komisyonu zaključenim 2000. i 2002. godine na neodređeno vrijeme. Ugovori su zaključeni prije stupanja na snagu Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Krediti se uredno vraćaju, što potvrđuje i njihovo smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 11,50 %.

Dugoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 55.529 KM predstavljaju razgraničene troškove otpisa službene odjeće, koji se prema odlukama Uprave razgraničavaju na period od tri godine.

Amortizacija

Amortizacija se obračunava linearnom metodom otpisa tokom procijenjenog vijeka trajanja svakog pojedinačnog sredstva, osim ako postoje značajne promjene očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi u toj imovini, o čemu Uprava donosi godišnje odluke.

Uprava Društva je na sjednici održanoj 28.12.2012. godine donijela Odluku o stopama amortizacije za 2012. godinu, prema kojoj će se za obračun amortizacije stalnih sredstava koristiti linearni vremenski metod obračuna amortizacije.

Najznačajnije stope amortizacije date su u slijedećoj tabeli:

Grupa sredstava	Stope amortizacije
Poslovne zgrade	od 1,20 do 1,80
Oprema za PTT saobraćaj: automati, elektronski uređaji i sl.	6,70
Oprema za PTT saobraćaj: TG, TF centrale i sl.	7,00
Uredska oprema i namještaj	10,00
Elektronski računari – računarska oprema	20,00
Ostala oprema	od 10,00 do 20,00
Nematerijalna sredstva	20,00

Procjena vrijednosti umanjenja stalnih sredstava

Društvo na datum bilansa nije vršilo provjeru ostatka vrijednosti i vijeka upotrebe stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz paragrafa 51. MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Istovremeno, nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu iz paragrafa 9. MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 – Nematerijalna stalna sredstva.

Samim tim nisu ispoštovane ni usvojene vlastite računovodstvene politike, prema kojima Uprava treba najmanje jednom u toku svake finansijske godine da izvrši svoju računovodstvenu procjenu koja se primjenjuje na cjelokupnu grupu materijalnih stalnih sredstava.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo još uvijek ne raspolaže sa dokumentacijom o vlasništvu za sve nekretnine iskazane u finansijskim izvještajima. Od podjela jedinstvenog preduzeća vođene aktivnosti u vezi uknjižbe vlasništva nad nekretninama koje su pripale Društvu. Sa datumom bilansa izvršen je značajan upis nekretnina. Ono što je preostalo da se uknjiži u zemljišno knjižnim uredima su nekretnine za koje ne postoji adekvatna dokumentacija za upis vlasništva.

Prema podacima nadležne Služba za pravne, kadrovske i opće poslove, od 31.12.2012. godine, od ukupno 225 nekretnina iskazanih u poslovnim knjigama, za 173 nekretnine riješeni su imovinsko-pravni odnosi/postupci sticanja vlasništva i raspolaganja, što je 76,89 % u odnosu na ukupan broj nekretnina. Za 33

nekretnine u toku su postupci upisa vlasništva (koji nisu sporni), dok su za 19 nekretnina sporni postupci sticanja prava vlasništva.

Hipoteke i založno pravo

Prema izjavama odgovornih lica, Društvo nema ograničenja u raspolaganju nad imovinom, obzirom da nije terećeno hipotekama na nekretnine i založnim pravima na pokretnu imovinu.

Postupiti u skladu sa zahtjevima osnivača i u potpunosti realizirati Odluku Vlade Federacije BiH, od 26.03.2009. godine u vezi prenosa prava i obaveza predmetnog ulaganja na Federaciju BiH.

Stalna sredstva i dugoročne plasmane vrednovati prema zahtjevima iz standarda. Nekretnine, postrojenja i opremu vrednovati shodno zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, a dugoročne finansijske plasmane prema zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Donijeti pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje i investiranje slobodnih novčanih sredstava, te osigurati dosljednu primjenu istih.

4.5 Zalihe

Na datum bilansa iskazane su slijedeće zalihe:

	31.12.2012.	31.12.2011.
ZALIHE	2.853.080	2.961.462
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	2.489.536	2.597.716
Proizvodnja u toku	-	-
Gotovi proizvodi	-	-
Roba u skladištu	349.044	349.246
Stalna sredstva namijenjena prodaji	-	-
Avansi za nabavku zaliha	14.500	14.500

Zbog ograničenja vremena i resursa, osim u dijelu procedura nabavki, nismo revidirali zalihe.

4.6 Potraživanja

U finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2012.	31.12.2011.
POTRAŽIVANJA	12.934.995	11.122.722
Potraživanja od prodaje	7.382.941	7.397.586
Potraživanja iz specifičnih poslova	70	93
Druga kratkoročna potraživanja	1.022.725	1.086.298
Kratkoročni finansijski plasmani	1.631.960	2.600
Potraživanja za ulazni PDV	17.249	25.095
Aktivna vremenska razgraničenja	2.880.050	2.611.050

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa u iznosu od 12.934.995 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 16,29 %. Pravilnikom o računovodstvu, reviziji i računovodstvenim politikama (Pravilnik o računovodstvu) uređene su politike potraživanja.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 7.382.941 KM, najznačajnija su i na nivou su potraživanja iz prethodne godine. Ista su nastala po osnovu izvršenih poštanskih usluga, zakupa nekretnina i opreme, a čine ih kupci u zemlji i kupci u inostranstvu.

	31.12.2012.	31.12.2011.
Potraživanja od prodaje	7.382.941	7.397.586
- Kupci u zemlji	7.552.978	7.607.324
- Kupci u inostranstvu	196.775	38.120
- (Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u zemlji)	(366.812)	(247.858)

Osim naprijed navedenog Pravilnika iz juna 2010. godine, procedure fakturisanja, evidentiranja, naplate, utuženja i otpisi izvršenih usluga i drugih potraživanja uređene su i Pravilnikom o fakturisanju, evidentiranju i naplati potraživanja (Pravilnik o fakturisanju) iz decembra 2005. godine.

Naprijed navedeni akti nisu usaglašeni u dijelu koji se odnosi na ispravku vrijednosti potraživanja na teret rashoda. Naime, Pravilnikom o računovodstvu definisano je da se potraživanja čiji je rok naplate stariji od 90 dana dospijeca za plaćanje ispravljaju na teret rashoda tekućeg perioda, dok je Pravilnikom o fakturisanju ovaj rok 143 dana.

Pravilnikom o fakturisanju takođe je definisano da se sva potraživanja starija od 2 godine isknižavaju iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

U postupku revizije utvrdili smo da u Društvu nisu postupali u skladu sa Pravilnikom o fakturisanju. Naime, prema prezentiranoj dokumentaciji, za potraživanja starija od 90 dana u iznosu od 346.191 KM, nije izvršen prenos na sumnjiva i sporna, a tim korisnicima nije obustavljen prijem pismonosnih pošiljki, shodno istom pravilniku, niti su potraživanja starija od 143 dana utužena i ispravljena na teret rashoda. Najveći dio istih odnosi se na potraživanja od općinskih sudova, komunalnih preduzeća, kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova i javnih preduzeća.

Ročna struktura potraživanja od prodaje na datum bilansa bila je slijedeća:

Naziv	do 30 dana	od 30 do 60 dana	od 60 do 90 dana	od 90 do 365 dana	preko 365 dana	Ukupno
Kupci u zemlji	5.839.165	685.465	315.345	340.548	5.643	7.186.166
Ino kupci	127.848	-	209	63.802	4.916	196.775
Ukupno	5.967.013	685.465	315.554	404.350	10.559	7.382.941

Tokom 2012. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji za 266.881 KM, a smanjena za 147.927 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok smanjenje u najvećem dijelu u iznosu od 139.955 KM, odnosi na naplaćena potraživanja tokom obračunskog perioda.

Druga kratkoročna potraživanja u visini od 1.022.725 KM manja su u odnosu na prethodnu godinu za 5,85 %.

	31.12.2012.	31.12.2011.
Druga kratkoročna potraživanja	1.022.725	1.086.298
Ostala kratkoročna potraživanja	1.321.126	1.431.425
(Ispravka vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja)	(298.401)	(345.127)

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 1.022.725 KM u okviru kojih su najznačajnija potraživanja za refundaciju naknada plata i drugih prava zaposlenih za vrijeme bolovanja u iznosu od 97.009 KM, potraživanja za više plaćeni porez u iznosu od 305.908 KM, ostala nespomenuta kratkoročna potraživanja u iznosu od 472.368 KM i sumnjiva i sporna ostala kratkoročna potraživanja u iznosu od 299.198 KM.

Ostala nespomenuta potraživanja u iznosu od 472.368 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 350.000 KM odnose se na unutrašnji uputnički promet, tj. na blagajničke maksimume po centrima pošta za novčano poslovanje. **Ova novčana sredstva nisu bila predmetom popisa na osnovu Izvještaja o popisu**

sredstava, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2012. godine, niti nam je dostavljena dokumentacija kojom se potvrđuje popis ovih novčanih sredstava u centrima pošta na dan 31.12.2012. godine.

Sumnjiva i sporna ostala kratkoročna potraživanja u iznosu od 299.198 KM u najvećem dijelu odnose se na potraživanja vezana za oružane pljačke i manjkove utvrđene u blagajnama pošta. I za ova potraživanja, zbog neizvjesnosti naplate, izvršena je ispravka vrijednosti na teret rashoda Društva. Tokom 2012. godine povećana su sumnjiva i sporna ostala kratkoročna potraživanja za iznos od 35.368 KM, a smanjena za iznos od 81.581 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na naplaćena potraživanja tokom obračunskog perioda u iznosu od 21.359 KM, dok iznos od 57.615 KM odnosi se na prenos u vanbilansnu evidencija za potraživanja starija od dvije godine i iznos od 2.607 KM odnosi se na otpis iz bilansne evidencije.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 1.631.960 KM odnose se na oročena sredstva u BBI d.d. Sarajevo banci u iznosu od 1.100.000 USD na period od 13 mjeseci, sa kamatnom stopom od 3,31 % i dospijevaju u 2013. godini.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 2.880.050 KM i najvećim dijelom odnose se na obračunate prihode u međuoperatorskom i međunarodnom poštanskom saobraćaju po osnovu procjene za 2012. godinu u iznosu od 2.710.862 KM.

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine.

4.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani na dan 31.12.2012. godine u iznosu od 28.246.346 KM, manji su za 57.773.952 KM u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosili 86.020.298 KM. Ovo smanjenje je tehničke prirode, jer sredstva koja su bila oročena i iskazana u oročenim novčanim sredstvima u 2011. godini dospjela su tokom 2012. godine, te su potpisani novi ugovori sa bankama, kojima su novčana sredstva oročena na period od 12 do 36 mjeseci, te su ista prikazana u okviru dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana. Oročena sredstva koja dospijevaju u roku od tri mjeseca od datuma bilansa, prikazana su u sastavu gotovine i ekvivalenata gotovine.

Struktura ovih sredstava na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	28.246.346	86.020.298
Transakcijski računi – domaća valuta	7.847.610	10.961.342
Transakcijski računi – strana valuta (u KM)	2.908.931	3.506.107
Izdvojena novčana sredstva	75.141	57.848
Blagajne - domaća valuta	430.527	430.098
Blagajne - strana valuta (u KM)	233	2.205
Oročena novčana sredstva	16.983.904	71.062.698

Transakcijski računi otvoreni su kod 15 banaka. Organizacioni dijelovi Društva gotovinsko poslovanje obavljaju preko transakcijskih računa prihoda i rashoda i putem blagajni.

Izdvojena novčana sredstva odnose se na sredstva na namjenskim računima za deponovana novčana sredstva u svrhu obezbjeđenja otplate stambenih kredita datih radnicima i biznis kartice.

Blagajne (domaća i strana valuta) odnose se na blagajne u Generalnoj direkciji i blagajne u Centrima pošta.

Oročena novčana sredstva odnose se na oročena sredstva na period od 13 do 24 mjeseci u pet poslovnih banka, uz kamatne stope u rasponu od 4,40 % do 4,55 %. Oročena sredstva imaju dospjeće na datum bilansa do tri mjeseca i shodno MRS 7- Izvještaj o novčanim tokovima, pravilno su klasificirana kao gotovina i gotovinski ekvivalent. Tokom 2012. godine Društvo je provelo procedure odabira najpovoljnijih

poslovnih banaka kod kojih su oročena slobodna sredstva primjenjujući kriterij ponuđene najveće kamatne stope, disperzije rizika i poslovne saradnje.

Naglašavamo da je u „Postbank BH“ d.d. Sarajevo, od strane Agencije za bankarstvo FBiH, 05.10.2010. godine, uvedena privremena uprava, kao jedan od instrumenata zaštite depozitara i uloženi sredstava od strane depozitara, i od tog dana blokirani su svi depoziti i obaveze te banke. Deblokada depozita koji su blokirani odlukom Agencije za bankarstvo FBiH, usko su vezani za rješavanje statusnog pitanja dokapitalizacije banke.

Društvo na dan 31.12.2012. godine ima ukupno 2.286.952 KM novčanih sredstava blokiranih u „Postbank BH“ d.d. Sarajevo.

4.8 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2012.	31.12.2011.
OBAVEZE	9.339.427	11.519.497
Dugoročne obaveze	515.057	1.477.033
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	515.057	1.477.034
Kratkoročne obaveze	8.824.370	10.042.464
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	6.140.400	7.402.319
Pasivna vremenska razgraničenja	2.683.970	2.640.145

Obaveze iskazane na datum bilansa u iznosu od 9.339.427 KM u odnosu na prethodnu godinu manje su za 18,93 %. U okviru istih učešće dugoročnih obaveza je 5,51 %, a kratkoročnih 94,49 %.

U okviru dugoročnih obaveza iskazana su dugoročna razgraničenja i rezervisanja.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja iskazana u iznosu od 515.057 KM u odnosu na prethodnu godinu manja su za 961.976 KM ili 65,12 %, što je rezultat reklasifikacije dugoročnih rezervisanja otpremnina, u iznosu od 666.253 KM, u kratkoročna rezervisanja i odluke Uprave o prestanku rezervisanja sredstva za primanja zaposlenih iz osnova jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, jer smatraju da nisu ispunjeni svi potrebni uvjeti na tržištu BiH za potpunu primjenu MRS 19 – Primanja zaposlenih.

Prestankom primjene zahtjeva iz MRS 19 – Primanja zaposlenih, Društvo ne poštuje općeprihvaćeno računovodstveno načelo dosljednosti ili konzistentnosti, koje zahtjeva dosljednu primjenu usvojenih pravila i postupaka u sastavljanju i prezentiranju finansijskih izvještaja, a prije svega kvalitetno obilježje finansijskih izvještaja, uporedivost kao što je definisano u paragrafu 39. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Smanjenje dugoročnih razgraničenja i rezervisanja je i rezultat reklasifikacije u vanbilansu evidenciju iznosa od 255.936 KM u početnom stanju koji se odnosi na rezervisana sredstva iz 2005. godine za dva stana kod CP Mosta, a isti su preuzeti prilikom diobe u početnom saldu. Riječ je o imovini koja se ne koristi od strane Društva.

U okviru dugoročnih razgraničenja i rezervisanja najznačajniji su rezervisanja po osnovu sudskih sporova u iznosu od 303.715 i odloženi prihodi iz donacija u iznosu od 206.292 KM.

- **Obračunata rezervisanja po sudskim sporovima** iskazana u iznosu od 303.715 KM odnose se na procjenu po sudskim sporovima. Rezervisanja po sudskim sporovima izvršena su u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Prema podacima nadležne direkcije protiv Društva se vodi 108 sudskih sporova, u ukupnom tuženom iznosu od 1.793.851 KM. Navedeni sporovi odnose se najvećim dijelom na tužbe iz radno-pravnog statusa.

Nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo da je iznos rezervisanja u skladu sa načelom potpunosti shodno paragrafu 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafu 36. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

- **Odloženi prihodi iz donacija** iskazani u iznosu od 206.292 KM odnose se na prihode vezane za donacije, koji se evidentiraju u skladu sa MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći.

Kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 8.824.370 KM u odnosu na prethodnu godinu manje su za 12,13 %. Kratkoročne obaveze čine obaveze prema dobavljačima i druge obaveze i pasivna vremenska razgraničenja.

Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze iskazane u iznosu od 6.140.400 KM, u odnosu na prethodnu godinu manje su za 17,05 %. Najveći dio ovih obaveza odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu u iznosu od 1.277.436 KM i obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih u iznosu od 4.157.313 KM. Ostale obaveze čine obaveze iz specifičnih poslova u iznosu od 126.311 KM druge obaveze u iznosu od 387.454 KM, obaveze za PDV u iznosu od 159.161 KM i obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine u iznosu od 32.725 KM.

- **Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu** u iznosu od 1.277.436 KM u odnosu na obaveze po istom osnovu iskazane na datum prethodnog bilansa manje su za 29,55 %. Provedenom revizijom utvrdili smo da su računi uredno ovjereni, odobreni i likvidirani od strane odgovornih lica.

- **Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih** u iznosu od 4.157.313 KM odnose se obaveze za plaću za decembar 2012. godine.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 2.683.970 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 1,66 %. U okviru ove pozicije najveći dio u iznosu od 1.886.340 KM odnosi se na obračun troškova po međunarodnom i međuoperatorskom prometu. Uprava Društva je donijela Uputstvo o načinu procjene prihoda i troškova po osnovu usluga u međunarodnom i međuoperatorskom prometu za paketski, pismonosni, EMS i avio saobraćaj. Na osnovu Uputstva procjena rashoda, po osnovu usluga u međunarodnom i međuoperatorskom prometu vrši se na osnovu podataka o izvršenim uslugama i vrijednostima tih usluga, a u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, Svjetskom poštanskom Konvencijom – UPU, Bern i aktima Društva. Procjena rashoda se vrši za dio usluga koje su izvršene, a nisu potvrđene međunarodnim obračunom. Konvencijom UPU-a definisano je da je rok za ovjeru računa u međunarodnom poštanskom prometu 4 mjeseca, a po ovjeri rok za naplatu je 6 sedmica. Ostala pasivna vremenska razgraničenja čine obračunati a neplaćeni rashodi u iznosu od 109.144 KM, ostali odloženi prihodi u iznosu od 22.232 KM i kratkoročna razgraničenja za otpremnine u iznosu 666.252 KM.

- **Kratkoročna razgraničenja za otpremnine** za 2013. godinu, po procjeni ovlaštenog aktuara iskazana su u iznosu od 666.252 KM.

Nismo u mogućnosti da potvrdimo ispravnost aktuarskog obračuna, jer smatramo da obračun sačinjen na ovakav način nije u skladu sa MRS 19 - Primanja zaposlenih i općeprihvaćenom praksom.

Dosljedno primjenjivati zahtjeve iz MRS 19 Primanja zaposlenih i također poštivati općeprihvaćeno načelo dosljednosti ili konzistentnosti, te uporedivosti kao što je definisano u paragrafu 39. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Rezervisanja vršiti u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i načelom potpunosti shodno paragrafu 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

4.9 Kapital

U bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
KAPITAL	273.324.283	272.432.798
Osnovni kapital	245.579.086	245.579.086
Rezerve	8.756.558	8.756.558
Neraspoređena dobit	100.473.718	89.978.583
Gubitak do visine kapitala	81.485.079	71.881.429

Osnovni kapital iskazan u iznosu registrovanom kod nadležnog registarskog suda predstavlja 100 % udio državnog vlasništva.

Rezerve su formirane iz rezultata poslovanja, shodno Zakonu o privrednim društvima. Obzirom da Skupština Društva nije usvojila Izvještaj o poslovanju za 2011. godinu, nije izvršen ni raspored ostvarene neto dobiti za istu godinu, radi čega je na ovoj poziciji iskazan iznos kao i na datum prethodnog bilansa.

Neraspoređena dobit iskazana u bilansu stanja u iznosu od 100.473.718 KM u odnosu na prethodnu godinu veća je za 11,66 %. Iskazana neraspoređena dobit nije iz rezultata poslovanja, već je rezultat knjigovodstvenog evidentiranja poslovnog rezultata organizacionih dijelova, odnosno, centara pošta. Istovremeno, na ovakav način iskazana je i slijedeća pozicija „Gubitak do visine kapitala“, na kojoj je iskazan akumulirani gubitak centara pošta, odnosno, podružnica, u ukupnom iznosu od 81.485.079 KM.

Iako u konačnici nema uticaja, smatramo da ovakav način iskazivanja pozicija kapitala u bilansu stanja nije u skladu sa zahtjevima iz standarda, obzirom da korisnike finansijskih izvještaja mogu da navedenu na pogrešan zaključak, radi čega iste nisu realno iskazane.

Za razliku od bilansa stanja, u izvještaju o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2012. godine, pravilno su iskazane pozicije kapitala.

Stvarna neraspoređena dobit formirana iz rezultata poslovanja na datum bilansa iznosi 18.988.639 KM i u odnosu na datum prethodnog bilansa, na kojem je iznosila 18.097.154 KM, veća je za neto dobit ostvarenu u 2012. godini u iznosu od 891.485 KM.

Gubitak do visine kapitala iskazan u iznosu od 81.485.079 KM rezultat je knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih rezultata centara pošta, o čemu je već naprijed konstatovano.

Prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja usaglasiti pozicije bilansa stanja i izvještaja o promjenama u kapitalu. I u bilansu stanja na pozicijama kapitala iskazivati iznose formirane iz rezultata poslovanja Društva kao cjeline, u skladu sa zahtjevima iz standarda.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2012.	01.01. - 31.12.2011.
PRIHODI	84.697.946	88.099.242
Poslovni prihodi	78.891.319	80.652.893
Finansijski prihodi	4.040.707	5.964.408
Ostali prihodi	1.765.920	1.481.941

Prihod od poštanskih usluga predstavlja fakturisanu i obračunatu vrijednost pruženih usluga u zemlji i inostranstvu.

Priznavanje prihoda u međuoperatorskom i međunarodnom prometu vrši se temeljem Metodologije za obračun troškova završne faze u međuoperatorskom i međunarodnom poštanskom prometu, potpisane od strane sva tri operatera u BiH. Prihodi nastali iz međunarodnih usluga, iskazuju se u bruto iznosima, a procjena prihoda se vrši za dio usluga koje su izvršene, a nisu potvrđene međunarodnim obračunom na dan bilansa stanja.

Poslovni prihodi ostvareni u visini od 78.891.319 KM najznačajniji su i u ukupnim prihodima učestvuju sa 93,14 % i u odnosu na prošlu godinu su manji za 2,18 %. Pad poslovnih prihoda rezultat je pada prihoda od preporučenih pismonosnih usluga i prihoda od novčanog poslovanja. Pad prihoda od novčanog poslovanja, u odnosu na prethodnu godinu, posljedica je izraženije nekonkurentnosti Društva u obavljanju dijela poslova platnog prometa, u odnosu na poslovne banke, odnosno nemogućnost samostalnog pružanja finansijskih usluga. Na pad poslovnih prihoda je uticao i pad prihoda od operativnog zakupa, jer je došlo od otkazivanja zakupljenih prostora. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje robe, prihodi od prodaje učinaka i ostali poslovni prihodi.

- **Prihodi od prodaje robe** u iznosu od 669.292 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 2,95%. Iste čine prihodi od prodaje poštanskih markica i kolekcionarskih markica i komercijalne robe na šalterima pošta.

- **Prihodi od prodaje učinaka** u iznosu od 69.753.309 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2,16 % i odnose se na prihode od prodaje usluga pravnim i fizičkim licima. U okviru istih, najznačajniji su prihodi od pismonosnih pošiljaka u iznosu od 46.107.326 KM, paketskih pošiljaka u iznosu od 1.157.246 KM i prihod od usluga novčanog poslovanja u iznosu od 21.203.436 KM. Prihod od usluga novčanog poslovanja u najvećim dijelom odnose se na prihod ostvaren isplatom penzija i socijalnih davanja, prihod od provizija za obavljanje dijela poslova platnog prometa, usluga naplate fiksne, GSM telefonije i BIHNET-a, prihod od naplate električne energije, vode, stanarina, grijanja, zemnog gasa i smeća i prihod od prodaje uputnica u unutrašnjem poštanskom prometu.

U strukturi ukupno ostvarenog prihoda u poštanskom saobraćaju na procijenjeni prihod odnosi se 2.710.862 KM. Procjena prihoda odnosi se na 2012. godinu, a urađena je sukladu sa Uputstvom o načinu procjene prihoda i troškova po osnovu usluga u međunarodnom i međuoperatorskom prometu za paketski, pismonosni, EMS i avio saobraćaj. Procjena prihoda se vrši za dio usluga koje su izvršene, a nisu potvrđene međunarodnim obračunom. Konvencijom UPU-a definisano je da je rok za ovjeru računa u međunarodnom poštanskom prometu 4 mjeseca, a po ovjeri rok za naplatu potraživanja je 6 sedmica.

- **Ostali poslovni prihodi** u iznosu od 8.468.718 KM odnose se u najvećoj mjeri na prihode od zakupnina i ostale poslovne prihode u iznosu od 567.816 KM. Prihodi od zakupnina iskazani su u iznosu od 7.495.361 KM i manji su za 3,33 % u odnosu na prethodnu godinu. Najvećim dijelom se odnose na prihode od izdavanja poslovnih prostora u zakup JP „BH Telecom“-u prema Aneksu br.3 Ugovora o uređenju međusobnih odnosa pravnih subjekata nastalih statusnom promjenom i podjelom JP PTT BiH Sarajevo na „JP BH Pošta“ i „JP BH Telecom“. Preostali dio prihoda po osnovu zakupa poslovnih prostora ostvaren je po osnovu izdatih prostora za potrebe CIPS-a. Ostali poslovni prihodi iskazani u iznosu od 567.816 KM odnose se na usluge fotokopiranja, video nadzora, sigurnosnog prenosa novca, usluge recepcionara, itd.

Finansijski prihodi iskazani u iznosu od 4.040.707 KM, manji su za 32,25 % u odnosu na ovu vrstu prihoda u prethodnoj godini. Smanjenje ovih prihoda rezultat je smanjenja pozitivnih kursnih razlika na oročenim sredstvima. Naime, Društvo je u cilju eliminisanja valutnog rizika, krajem 2011. godine, izvršilo konverziju 8.500.000 USD oročenih sredstava u KM i iste oročilo kod poslovnih banaka koje se ponudile najpovoljnije uslove. U okviru ove pozicije najznačajnije su kamate na oročena sredstva u iznosu od 3.532.512 KM i prihodi od pozitivnih kursnih razlika u iznosu od 371.906 KM.

Ostali prihodi i dobici iskazani u iznosu od 1.765.920 KM veći su za 19,16 % u odnosu na prihode ostvarene u prethodnoj godini, a u najvećoj mjeri odnose se na prihode od ukidanja rezervisanja, prihode od prefakturisanja i prihode iz ranijih godina.

- **Prihodi od ukidanja rezervisanja** u iznosu od 558.414 KM odnose se na prihode od ukidanja rezervisanja po osnovu sudskih sporova u iznosu od 17.733 KM, prihode po osnovu ukidanja rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 82.868 KM i prihode od ukidanja rezervisanja za otpremnine u iznosu od 457.813 KM. Naime Uprava Društva je 28.12.2012. godine donijela Odluku o prestanku rezervisanja sredstva za primanja zaposlenih iz osnova jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, jer nisu ispunjeni svi potrebni uvjeti, na tržištu BiH, za potpunu primjenu MRS 19 – Primanja zaposlenih, tako da je na kraju godine oprihodovala sva kratkoročna rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine.

- **Prihodi od prefakturisanja** u iznosu od 291.447 KM odnose se na prefakturisanje troškova električne energije, grijanja, vode i smeće za prostore koji su iznajmljuju.

Nakon provedenih revizorskih procedura konstatovali smo da je iznos od 16.599 KM iz 2011. godine proknjižen u 2012. godini, što je za posljedicu imalo precijenjenost prihoda i rezultata poslovanja za isti iznos.

- **Prihodi iz ranijih godina** iznosili su 641.933 KM. Ove prihode u najvećem dijelu, u iznosu od 458.553 KM predstavljaju razlike u procjeni prihoda po međunarodnom i međuoperatorskom prometu i ostali materijalno neznačajni prihodi iz ranijih godina, u iznosu od 151.355 KM. Isti se odnose na usaglašavanje o ostvarenju međusobnih usluga u međunarodnom prometu za 2010. godinu

Sve prihode knjigovodstveno evidentirati u godini kada su i nastali i u skladu sa MRS-18 Prihodi.

4.11 Rashodi

Rashodi ostvareni u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine u iznosu od 83.898.608 KM, u odnosu na isti period prethodne godine, manji su za 4,48 %.

Struktura ostvarenih rashoda bila je slijedeća:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2011.
RASHODI	83.698.608	87.625.470
Poslovni rashodi	82.565.291	83.886.685
Finansijski rashodi	427.229	2.492.540
Ostali rashodi i gubici	705.608	1.199.821
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	480	46.425

U strukturi rashoda najznačajniji su poslovni rashodi.

Poslovni rashodi koje čine troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od 82.565.291 KM, u odnosu na prethodnu godinu, manji su za 1,55 %.

Struktura poslovnih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2012.	01.01.-31.12.2012.
Poslovni rashodi	82.565.291	83.886.684
Nabavna vrijednost prodate robe	105.582	100.320
Materijalni troškovi	5.267.114	5.489.500
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	61.243.275	61.554.615
Troškovi proizvodnih usluga	1.726.216	2.169.703
Amortizacija	5.451.749	5.650.066
Troškovi rezervisanja	10.500	686.995
Nematerijalni troškovi	8.760.855	8.235.485

Nabavna vrijednost prodate robe u iznosu od 105.582 KM, u odnosu na prethodnu godinu, veća je za 5,25 %. Na ovoj poziciji iskazuju se poštanske markice, filatelistička, ukrasna i ostala komercijalna roba.

Materijalni troškovi u iznosu od 5.267.114 KM, u odnosu na prethodnu godinu, manji su za 4,05 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine utrošene sirovine i materijal, utrošena energija i gorivo, utrošeni rezervni dijelovi i otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma.

Utrošene sirovine i materijal u iznosu od 2.096.280 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 10,48 %. Iste se u najvećem dijelu odnose na utrošeni materijal za tekuće i investiciono održavanje, potrošni materijal hibridne pošte, utrošene namirnice za ishranu zaposlenih, uredski potrošni materijal materijal za čišćenje i održavanje uredskih prostorija i ostali potrošni materijal u funkciji ptt usluga.

Utrošena energija i gorivo u iznosu od 2.673.997 KM je na nivou prošlogodišnje. Ovi troškovi odnose se na utrošenu električnu energiju, utrošeni plin, utrošeno gorivo i mazivo za transportna sredstva, kao i mazut i ulje za loženje.

Utrošeni rezervni dijelovi u iznosu od 71.944 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 42,85 %, a čine ih rezervni dijelovi za opremu i transportna sredstva.

Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma u iznosu od 424.893 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 15,52 %. Iste čine otpisi sitnog inventara u upotrebi u proizvodnji usluga, autoguma u upotrebi za transportna sredstva i otpisi službene odjeće i obuće.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja u iznosu od 61.243.275 KM na nivou su prošlogodišnjih.

U okviru istih, najveći su troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima.

Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima u iznosu od 48.616.933 KM čine neto plaće, sve vrste doprinosa, porez na dohodak, naknade plaća za vrijeme godišnjeg odmora i ostale naknade koje se plaćaju, u skladu sa usvojenim aktima.

Obračun plaća i naknada plaća vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu, u skladu sa Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja i važećom zakonskom regulativom. Pravilnikom o radu, Prilog 3 – Plaće, dodaci i naknade plaće u Društvu, na jedinstven način regulisane su plaće zaposlenika, osnovna i najniža neto plaća (satnica), koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci na plaću, naknade plaća, dodatna primanja i naknade koje terete troškove poslovanja, zaštita plaće i naknade plaća.

Osnovna plaća je proizvod najniže neto plaće i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje zaposlenik obavlja. Najniža neto plaća je osnovica za obračun osnovne plaće zaposlenika i ista iznosi 452,40 KM. Na najnižu neto satnicu primjenjuju se pojedinačni koeficijenti zaposlenika razvrstani po grupama složenosti poslova, radnih mjesta i stepena stručne spreme.

Naprijed navedeno ne odnosi se na Upravu koju čine generalni direktor i tri izvršna direktora, čije su plaće uređene posebnim ugovorima. Nakon provedenog javnog konkursa i ostalih utvrđenih procedura Nadzorni odbor je posebnim odlukama, od 02.12.2011. godine imenovao članove Uprave. Položaj, ovlaštenja, odgovornosti i prava članova Uprave, pored propisanih Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH, Statutom i drugim internim aktima Društva, uređena su pojedinačnim ugovorima, zaključenim uz prethodno dobivene pojedinačne saglasnosti resornog, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, od 22.12.2011. godine. Prema tim ugovorima, osnovna neto plaća generalnog direktora iznosi 5,0, a izvršnih direktora 4,5 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, uvećana za svaku godinu radnog staža za 0,6 % (minuli rad) i porez na dohodak. Generalni direktor i izvršni direktori imaju pravo i na isplatu naknada koje ne ulaze u plaću (topli obrok, regres za godišnji odmor i sva ostala lična primanja utvrđena aktima), pravo na korištenje službenog vozila, dnevnica, telekomunikacijskih usluga, reprezentacije, u skladu sa aktima, naknade za rad u komisijama i ostale troškove utvrđene aktima Društva.

Osim naprijed navedenih prava utvrđenih pojedinačnim ugovorima, u postupku revizije utvrdili smo da je generalnom direktoru odobreno i pravo na naknadu po osnovu zakupa stana u Sarajevu u neto iznosu od 600 KM, na koje su obračunati svi pripadajući porezi i doprinosi na teret Društva.

Obzirom da ovo pravo nije utvrđeno Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Federacije BiH (»Sl.novine Federacije BiH« br: 12/09), iako je za isto dobivana saglasnost resornog ministarstva, smatramo da nije bilo zakonskog osnova za isplatu ove vrste naknade. Za isto pravo nije bilo osnova ni po osnovu ostalih propisa kojima bi bila regulisana ova vrsta primanja, obzirom da se radi o imenovanju na poziciju generalnog direktora po osnovu javnog konkursa. Napominjemo, da ova vrsta primanja nije utvrđena ni granskim kolektivnim ugovorom, a ni Pravilnikom o radu.

U Komentaru na Nacrt ovog izvještaja, Uprava je naglasila da je isplata po navedenom osnovu, na zahtjev generalnog direktora, obustavljena.

U 2012. godini najviša neto plaća (umanjena za porez na dohodak) isplaćena je u iznosu od 4.159 KM, a najniža u iznosu od 523 KM, dok je prosječna neto plaća na nivou Društva iznosila 1.020 KM.

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih isplaćeni su u iznosu od 12.460.966 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2,08 %.

U okviru ovih troškova najznačajniji su naknade za ishranu u toku rada, regres za godišnji odmor i naknade po osnovu prevoza na posao i sa posla.

- Naknade za ishranu u toku rada u iznosu od 8.750.776 KM, isplaćene su na osnovu polugodišnjih odluka Uprave o visini dnevne naknade troškova za topli obrok u iznosu od 15 KM, što je u skladu sa Pravilnikom o radu i važećim kolektivnim ugovorom.

- Regres za godišnji odmor isplaćen je u iznosu od 1.690.778 KM, u skladu sa Odlukom o visini regresa za 2012. godinu, od 17.04.2012. godine, prema kojoj je visina regresa za istu godinu utvrđena u iznosu od 711 KM, koliko iznosi 70 % prosječne neto plaće Društva ostvarene u prethodnoj godini, shodno Pravilniku o radu i Kolektivnom ugovoru za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja Federacije BiH.

- Naknade po osnovu prevoza na posao i sa posla u iznosu od 1.144.947 KM takođe su isplaćene u skladu sa naprijed navedenim važećim aktima.

Na istoj poziciji iskazani su i slijedeći značajniji troškovi: novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenika ili njegove uže porodice u iznosu od 374.668 KM, novčane pomoći u slučaju teže bolesti u iznosu od

139.584 KM, izdaci za jubilarne nagrade u iznosu od 79.200 KM i ostali izdaci po osnovu ostalih materijalnih prava zaposlenih utvrđenih Pravilnikom o radu i važećim kolektivnim ugovorom u iznosu 210.993 KM.

Svi ovi izdaci utvrđeni su Pravilnikom o radu, shodno Kolektivnom ugovoru za područje djelatnosti poštanskog saobraćaja Federacije BiH.

U okviru ove pozicije iskazani su i troškovi službenih putovanja zaposlenih u iznosu od 68.464 KM.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu od 165.376 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 4,46 %.

U okviru ove pozicije najznačajnije su naknade članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju u ukupnom iznosu od 151.256 KM, od čega se na neto naknade članovima Nadzornog odbora odnosi 83.169 KM, a Odbora za reviziju 38.464 KM. Preostali iznos od 29.623 KM čine pripadajuće zakonske obaveze.

Od svih naprijed navedenih troškova ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost isplata članovima Nadzornog odbora, iz slijedećih razloga:

Naime, odmah nakon izbora i imenovanja članova Nadzornog odbora, sa istima se zaključeni pojedinačni ugovori o angažmanu, kojima su utvrđena njihova prava i obaveze u obavljanju poslova iz djelokruga Nadzornog odbora, u skladu sa zakonom i drugim propisima i općim aktima Društva. Odredbama člana 6. pojedinačnih ugovora, utvrđeno je da **za realizaciju preuzetih obaveza iz predmetnih ugovora, Predsjedniku i članovima Nadzornog odbora pripada mjesečna novčana naknada** u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u Federaciji BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Federacije BiH, uz prethodnu dobivenu saglasnost resornog ministarstva. Osim zakonom utvrđenih naknada, predmetnim ugovorima članovima Nadzornog odbora nisu utvrđena nikakva druga prava, primanja i prinadležnosti.

Neovisno o tome, generalni direktor je posebnim odlukama odobrio nabavku notebook-a i mobilnih telefonskih aparata za šest članova Nadzornog odbora (sedmi član nije bio imenovan), u vrijednosti od 6.634 KM, odnosno, 3.694 KM, dok su posebnom odlukom odobreni i pojedinačni troškovi korištenja mobilnih aparata u mjesečnom iznosu od po 50 KM. Pored toga, članovima Nadzornog odbora uplaćene su i kotizacije za seminare u iznosu od 5.262 KM, u svrhu njihovog stručnog usavršavanja.

I pored svih uslova koji su obezbijeđeni, Nadzorni odbor u revidiranoj godini nije obavljao poslove iz nadležnosti, utvrđene naprijed navedenim zakonima, Statutom i pojedinačnim ugovorima o angažmanu, o čemu je već konstatovano u prethodnom dijelu izvještaja. Isti je utvrđene aktivnosti iz nadležnosti obavljao samo u periodu od šest mjeseci 2012. godine. Neovisno o tome, članovima Nadzornog odbora su redovno isplaćivane mjesečne naknade. U 2012. godini isplaćene su neto naknade u ukupnom iznosu od 83.169 KM, uz uplaćene pripadajuće obaveze u iznosu od 20.510 KM, što ukupno iznosi 103.679 KM.

Ugovori zaključeni sa predsjednikom i članovima Nadzornog odbora ispoštovani su samo u dijelu prava koja im pripadaju, ali isti nisu ispunili svoje preuzete obaveze iz člana 6. ugovora, obzirom da isti preuzete poslove iz nadležnosti nisu obavljali šest mjeseci, iako su tokom godine redovno primali utvrđenu mjesečnu naknadu.

Tim prije ako se ima u vidu da je Poslovníkom o radu Nadzornog odbora utvrđeno da se „sjednice Nadzornog odbora održavaju u pravilu jednom mjesečno, a najmanje jednom u 3 (tri) mjeseca“.

Na osnovu naprijed navedenog smatramo da:

- **nije bilo osnova da se predsjedniku i članovima Nadzornog odbora vrše isplate naknada za mjesec u kojima isti nisu obavljali aktivnosti iz nadležnosti, pa samim tim nisu ni ispoštovali pojedinačno potpisane ugovore. Od ukupno isplaćenih naknada u 2012. godini, na mjesec u kojima isti nisu obavljali aktivnosti odnosi se 54.742 KM, od čega se na neto isplaćene naknade odnosi 44.224 KM, a na uplaćene doprinose 10.518 KM.**

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 1.726.216 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 20,44 %.

U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi usluga održavanja, troškovi zakupa, troškovi reklame i sponzorstva i troškovi ostalih usluga.

Troškovi usluga održavanja u iznosu od 1.073.086 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 16,51 %. Ove troškove u najvećem dijelu čine usluge tekućeg održavanja u zemlji u iznosu od 753.390 KM, usluge održavanja transportnih sredstava u iznosu od 139.429 KM, ostale servisne usluge u iznosu od 48.798 KM, usluge održavanja softvera u iznosu od 28.005 KM i zaštitarske usluge u iznosu od 20.830 KM.

U okviru ove pozicije najznačajnije su usluge održavanja opreme za štampu u Glavnom poštanskom centru u Sarajevu od strane firme "MP Sistemi" d.o.o. Ljubljana, u iznosu od 383.162 KM. Od ostalih usluga karakteristične su usluge održavanja softvera od strane firme "Casper" d.o.o. Sarajevo, o čemu je već konstatovano u prethodnom dijelu izvještaja.

Troškovi zakupa iskazani u iznosu od 361.453 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 13,12 %. Na smanjenje ovih troškova uticali su pojedini obnovljeni ugovori sa zakupodavcima u kojima je cijena zakupa u odnosu na prethodne značajno smanjena.

Troškovi reklame i sponzorstva iskazani su u iznosu od 117.216 KM. U odnosu na prethodnu godinu, u kojoj su iznosili 276.514 KM, ovi troškovi su najviše smanjeni, i to 157,61 %.

Troškove ostalih usluga iznosili su 93.454 KM. U okviru ove pozicije najveće su usluge tehničkog pregleda i registracije vozila u iznosu od 70.883 KM. Ostale troškove čine usluge fotokopiranja, atestiranja, posredovanja, zaštite na radu i ostale nespomenute usluge.

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od 5.451.749 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 3,51 %. Amortizacija je obračunata linearnom metodom otpisa, shodno usvojenim politikama, a na osnovu odluke Uprave o stopama amortizacije za 2012. godinu, od 28.12.2012. godine, o čemu je detaljnije obrazloženo u tački 4.5. Izvještaja.

Troškovi rezervisanja iskazani u iznosu od 10.500 KM odnose se na rezervisanja za sudske sporove. Na datum bilansa u prethodnoj godini, na istoj poziciji iskazana su rezervisanja u iznosu od 686.995 KM. Najveći iznos rezervisanja u iznosu od 666.253 KM odnosio se na rezervisanja za otpremnine, a preostalih 20.742 KM na sudske sporove.

Nematerijalni troškovi iskazani u iznosu od 8.760.855 KM obuhvataju troškove neproizvodnih usluga, troškove reprezentacije, troškovi premije osiguranja, troškovi platnog prometa, troškove poštanskih i telekomunikacijskih usluga, poreze, naknade i druge dažbine, članarine, doprinose i sl.

Troškovi neproizvodnih usluga iskazani u iznosu od 610.056 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 4,57 %. U okviru istih najznačajnije su komunalne usluge i naknade u iznosu od 423.614 KM, zdravstvene usluge u iznosu od 110.484 KM, računovodstvene i revizorske usluge u iznosu od 24.951 KM i advokatske i bilježničke usluge u iznosu od 12.527 KM.

Troškovi reprezentacije iskazani u iznosu od 70.056 KM u odnosu na prethodnu godinu u kojoj su iznosili 98.980 KM manji su za 29,23 %.

Troškovi reprezentacije utvrđuju se godišnjim odlukama, u skladu sa Planom poslovanja.

S tim u vezi, dana, 20.02.2012. godine, Uprava Društva donijela je Odluku o korištenju reprezentacije za 2012. godinu, kojom se određuje obim prava korištenja reprezentacije za lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima u JP »BH Pošta« d.o.o. Sarajevo. Prema istoj odluci, troškovi reprezentacije utvrđuju se u iznosu od 182.000 KM, odnosno, u iznosu planiranih sredstava za reprezentaciju za 2012. godinu. U istoj odluci se navodi da pravo na korištenje reprezentacije u 2012. godini imaju lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima. Uvidom u analitičke kartice troškova reprezentacije po svim osnovama, na kojima se vode pojedinačni troškovi korisnika reprezentacije utvrdili smo da nije bilo prekoračenja u odobrenim iznosima.

Troškovi premije osiguranja iskazani u iznosu od 231.463 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 12,85 %. Osnovni razlog smanjenja ovih troškova je činjenica da je zbog neblagovremeno pokrenutih aktivnosti na izboru dobavljača za pružanje usluga svih vrsta osiguranja značajan period poslovanja bio neosiguran, o čemu je detaljnije obrazloženo u tački 4.2. Izvještaja.

Troškovi platnog prometa u iznosu od 895.387 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 4,83 %. Ove troškove uglavnom čine bankarske usluge i troškove bankarskih garancija.

Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga u iznosu od 5.583.233 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 15,33 %. U okviru istih na troškove poštanskih i telekomunikacijskih usluga u zemlji

odnosi se 2.769.722 KM, troškove poštanskih i telekomunikacijskih usluga u inostranstvu 2.067.394 KM, telefonske usluge 486.450 KM, usluge interneta 158.380 KM i ostale poštanske i telekom usluge u zemlji u iznosu od 73.003 KM i u inostranstvu u iznosu od 28.285 KM.

Troškovi poreza, naknada i drugih dažbina iznose 806.447 KM i isti su u odnosu na prethodnu godinu manji za 3,06 %. Ovi troškovi čine naknade za zaštitu od nesreća u iznosu od 144.188 KM, vodne naknade u iznosu od 144.188 KM, komunalne takse u iznosu od 196.898 KM, porezi na reklame u iznosu od 18.187 KM, porez na vozila i imovinu u iznosu od 82.829 KM, posebne naknade u iznosu od 138.733 KM takse u iznosu od 55.128 KM i ostale takse u iznosu od 26.295 KM.

Troškovi članarina, doprinosa i sličnih obaveza iskazani u iznosu od 426.893 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 19,37 %. U okviru istih najznačajnije se naknade za obavljanje poštanskih usluga u iznosu od 342.382 KM, naknade turističkim zajednicama u iznosu od 39.381 KM i članarine strukovnim udruženjima i asocijacijama u inostranstvu u iznosu od 14.975 KM.

Ostali nematerijalni troškovi iskazani u iznosu od 137.319 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 32,77 %. Ove troškove čine usluge studentskog servisa u iznosu od 84.795 KM, troškovi oglašavanje u iznosu od 22.005 KM, naknade za službena glasila i stručnu literaturu u iznosu od 17.440 KM, sudski i prateći troškovi u iznosu od 7.382 KM i ostali nematerijalni troškovi poslovanja u iznosu od 5.697 KM.

Finansijski rashodi u iznosu od 427.229 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2.065.311 ili 82,86 %. Smanjenje istih je rezultat smanjenja negativnih kursnih razlika na oročenim sredstvima u USD, o čemu je već konstatovano. U okviru ove pozicije najveće su negativne kursne razlike na deviznim računima u iznosu od 382.205 KM.

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 705.608 KM u odnosu na prethodnu godinu, u kojoj su iskazani u iznosu od 1.199.821 KM, manji su za 41,19 %.

Na ovoj poziciji najznačajniji su naknadno utvrđeni rashodi iz ranijih godina u iznosu od 407.493 KM. U okviru istih najveće su razlike u procjeni troškova po međunarodnom i međuoperatorskom prometu u iznosu od 285.025 KM i neevidentirane fakture iz prethodne godine u iznosu od 84.744 KM za koje nije izvršeno ukalkulisavanje na dan 31.12.2011. godine.

Ostali značajniji rashodi na ovoj poziciji odnose se na rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja u iznosu od 244.226 KM, gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava u iznosu od 23.831 KM i kalo, rastur i lom na zalihama materijala u iznosu od 10.782 KM.

Dosljedno i u potpunosti poštivati Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija Federacije BiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Federacije BiH i ugovore o pravima i obavezama u obavljanju dužnosti predsjednika i članova Nadzornog odbora.

Poboljšati procedure procjene prihoda i rashoda po međunarodnom i međuoperatorskom prometu, te dosljedno primjenjivati paragrafe 22 i 91. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja, kao i vlastitih akata, kako bi se isti priznavali u obračunskom periodu u kojem su i nastali.

4.12 Finansijski rezultat

U 2012. godini Društvo je poslovalo s dobiti. Ostvarena je bruto dobit u iznosu od 999.338 KM, što je u odnosu 473.772 KM iz prethodne godine povećanje za 110,93 %. Neto dobit ostvarena je u iznosu od 891.485 KM.

Analizom prihoda i rashoda utvrdili smo da je u revidiranoj godini ostvaren gubitak od poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.673.972 KM. Imajući u vidu naprijed navedeno, proizilazi da je ostvareni poslovni rezultat i dobit u najvećem dijelu rezultat finansijskih aktivnosti, odnosno, ostvarenih prihoda od kamata po osnovu oročenih sredstava.

Na poslovne rezultate pored subjektivnih, o kojima je konstatovano u prethodnom dijelu izvještaja, u značajnom dijelu uticali su i utiču i objektivni faktori.

Naime, usluge poštanskog saobraćaja u Bosni i Hercegovini obavljaju tri poštanska operatora: JP »BH Pošta« d.o.o. Sarajevo, Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka i JP »Hrvatska pošta« d.o.o. Mostar. Postojanje tri javna poštanska operatora dovelo je do podjele, ograničenja i

ekskluziviteta tržišta poštanskih usluga, kako po entitetskim linijama, tako i unutar Federacije BiH. Ovakvo stanje dovodi do multipliciranja troškova poslovanja, što se uveliko odražava i na kvalitet poštanskih usluga.

Pored javnih poštanskih operatora, univerzalnim poštanskim uslugama (rezervisanim i nerezervisanim) bave se i druge registrovane privatne kompanije.

Više je nego izvjesno da bi dosljedna primjena Zakona o poštama BiH i Zakona o poštanskom prometu Federacije BiH, posebno u dijelu prenošenja rezervisanih poštanskih usluga u isključivu nadležnost javnih poštanskih operatora, u značajnom dijelu unaprijedila cjelokupno poslovanje i omogućila ostvarenje boljih poslovnih rezultata.

4.13 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne Službe za pravne, kadrovske i opće poslove i izvještaju o sudskim sporovima, zaključno sa 31.12.2012. godine, Društvo je pokrenulo tužbe i vodi 230 postupaka protiv pravnih i fizičkih lica, uključujući i građane, u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti predmeta sporova (bez kamata) od 2.244.461 KM. Sporovi su uglavnom pokrenuti radi naplate potraživanja po osnovu izvršenih poštanskih usluga, imovinskih prava na nekretninama, zakupnina, naknada šteta i naplate zateznih kamata.

Istovremeno, na datum bilansa protiv Društva je pokrenuto i vodi se 108 sudskih sporova. Ukupna vrijednost tužbenih zahtjeva iznosi 1.793.851 KM. Osnov tužbi uglavnom su prava iz radnih odnosa i naknade šteta.

4.14 Nabavke

Prema prezentiranim mjesečnim izvještajima, u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine Društvo je zaključilo 953 ugovora u vrijednosti od 7.591.897 KM. Od ukupnog broja ugovora, 26 u vrijednosti od 3.061.718 KM ili 40,33 % dodijeljeno je putem otvorenog postupka; 29 u vrijednosti od 2.110.467 KM ili 27,80 % putem pregovaračkog postupka bez objave; 94 u vrijednosti od 1.517.978 KM ili 20,00 % putem konkurentskog zahtjeva, dok su 804 ugovora u vrijednosti od 901.734 KM ili 11,88 % dodijeljena direktnim sporazumom.

U istom periodu, na odluke o dodjeli ugovora u vrijednosti od 3.782.398 KM podnešeno je 20 prigovora. Od ukupnog broja, prihvaćen je samo 1, u vrijednosti od 250.000 KM, radi čega je isti ponovljen, dok je 19 prigovora u vrijednosti od 3.532.398 KM odbijeno kao neosnovano. Na odluke o odbijanju prigovora izjavljeno je 12 žalbi, na vrijednosti ugovora od 2.307.192 KM, od kojih je 7 u vrijednosti od 860.877 odbijeno, kao neosnovano, dok je 5 žalbi u vrijednosti od 1.446.315 KM usvojeno, radi čega su postupci ponovljeni.

U postupku revizije izvršili smo uvid u procedure 19 postupaka dodjele ugovora u vrijednosti od 3.290.965 KM, od čega 11 ugovora dodijeljenih putem otvorenog postupka u vrijednosti od 2.660.696 KM, 2 ugovora dodijeljena putem pregovaračkog postupka vrijednosti od 381.561 KM i 6 ugovora dodijeljenih putem konkurentskog zahtjeva u vrijednosti od 248.708 KM, uz napomenu, da je u iskazane vrijednosti ugovora uključen PDV.

Tom prilikom utvrdili smo nedosljednosti, propuste i nepravilnosti kod svih vrsta postupaka, i to:

a) **U slijedećim slučajevima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka utvrdili smo slijedeće nedosljednosti:**

- **Predmet nabavke: Nabavka i isporuka poštanskih obrazaca; Ugovor broj: 01-13.60-213/12; Izabrani ponuđač: »Svjetlost Štampa« d.o.o. Sarajevo; Iznos ugovora: 150.160 KM**

Ponude su dostavila tri ponuđača: 1. Primaprom d.o.o. Banja Luka, u vrijednosti od 139.756 KM; 2. Svjetlost Štampa d.o.o. Sarajevo, u vrijednosti od 160.771 KM i 3. Tipografija d.o.o. Sarajevo, u vrijednosti od 221.475 KM. Ponuđač »Tipografija« d.o.o. Sarajevo, koji je ponudio najvišu cijenu je eliminisan, obzirom da je dostavio oštećenu (probušenu) garanciju poslovne banke, dok su ponude ostala dva ponuđača bile kvalifikovane. Obzirom da je broj kvalificiranih ponuda bio manji od tri, postupak je poništen.

U ponovljenom postupku, ponude su dostavila samo dva ponuđača: 1. Primaprom d.o.o. Banja Luka, u vrijednosti od 142.218 KM i 2. Svjetlost Štampa d.o.o. Sarajevo, u vrijednosti od 150.160 KM.

Ponuđač »Primaprom« d.o.o. Banja Luka eliminisan je, jer nije dostavio uzorke obrazaca, kako je traženo tenderskom dokumentacijom, dok je drugi ponuđač, »Svjetlost Štampa« d.o.o. Sarajevo, ispunio sve tražene uslove, radi čega je i izabran. Na odluku o izboru, ponuđač, »Primaprom« d.o.o. Banja Luka podnio je prigovor, koji je odbijen kao neosnovan. Prema izjavama odgovornih, isti nije izjavio žalbu.

- **Predmet nabavke: Štampanje i isporuka poštanskih maraka; Ugovor broj: 01-13.60-71/12; Izabrani ponuđač: »Blicdruk« d.o.o. Sarajevo; Iznos ugovora: 117.140 KM**

U ostavljenom roku ponudu je dostavio samo jedan ponuđač, i to: 1. »Blicdruk« d.o.o. Sarajevo. Komisija je predložila da se postupak poništi iz razloga što je broj kvalificiranih ponuda manji od tri, pa samim tim nije osigurana stvarna konkurencija. Neovisno o tome, Uprava je donijela zaključak u kojem navodi da je »primila na znanje Zapisnik Komisije«, ali da istovremeno isti vraća komisiji na preispitivanje predložene odluke, cijeneći sve specifičnosti postupka i utvrđene rokove za štampanje poštanskih maraka.

Na sastanku održanom 30.03.2012. godine, komisija je preispitala svoj prvobitni prijedlog i preporuku i uvažavajući sve okolnosti i raspoloživo vrijeme predložila da se istom ponuđaču dodjeli predmetni ugovor.

- **U odnosu na prethodno obrazloženi postupak, u ovom postupku evidentna je nedosljednost Društva, kao ugovornog organa, u provođenju propisanih procedura javnih nabavki. Prethodni postupak poništen je iz razloga što je broj kvalificiranih ponuda manji od tri, a u predmetnom postupku, neovisno o činjenici što je dostavljena samo jedna ponuda, postupak je nastavljen i okončan. Ne možemo se složiti i prihvatiti ponuđeno obrazloženje i razloge zbog kojih je postupak nastavljen, jer je po našem mišljenju, isti trebalo započeti blagovremeno i u razumnom roku okončati sve potrebne aktivnosti.**

- **Predmet nabavke: Nabavka tečnih goriva za potrebe vozila; Ugovor broj: 01-13.60-198/12; Izabrani ponuđač: »HIFA PETROL« d.o.o. Sarajevo; Iznos ugovora: 600.000 KM**

I u ovom postupku ponude su dostavila tri ponuđača: 1. Hifa d.o.o. Tešanj, 2. Energopetrol d.d. Sarajevo i 3. Hifa Petrol d.o.o. Sarajevo. Prema izvještaju komisije, ponuđač »Energopetrol« d.d. Sarajevo nije ispunio kvalifikacione uslove, radi čega je eliminisan. Postupak je nastavljen. Vrednovane su preostale dvije ponude. Na odluku o izboru ponuđača, ponuđač koji je eliminisan podnio je prigovor, od 17.09.2012. godine, ističući da je postupak trebalo poništiti, iz razloga što je broj kvalifikovanih ponuda bio manji od tri.

Prigovor je odbijen kao neosnovan. Nismo upoznati da je isti izjavio žalbu.

- **Kao i u prethodnom, i u ovom postupku evidentna je nedosljednost u vođenju postupka javnih nabavki.**

b) U slijedećim slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka, nismo se uvjerali da su se stekli uslovi iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 3. Zakona o javnim nabavkama BiH, za primjenu ove vrste postupka:

- **Predmet nabavke: Održavanje opreme INK-Jet sistema za kontinuiranu štampu za potrebe Glavnog poštanskog centra; Ugovor broj: 01-13.60-8/12, od 16.01.2012. godine; Izabrani ponuđač: »MP Sistemi« d.o.o. Ljubljana; Iznos ugovora: 142.506 EUR ili 278.718 KM**

Poziv za dostavljanje inicijalne ponude dostavljen je samo jednom kandidatu, firmi MP Sistemi d.o.o. Ljubljana.

- **Iz prezentirane dokumentacije nismo se uvjerali da se radi o jedinom i ekskluzivnom dobavljaču, čime bi se stekli uslovi iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 3. Zakona o javnim nabavkama BiH, za primjenu pregovaračkog postupka, što je potvrđeno i od strane nadležne komisije. Naime, iz dostavljene ponude komisija nije utvrdila da se radi o jedinom i ekskluzivnom distributeru i serviseru navedene opreme na području BiH, što jasno ukazuje da u dovoljnoj mjeri i u potpunosti nije ispitano tržište. Osim toga, komisija je konstatovala da su evidentna odstupanja u cijeni i autorizaciji izdatoj od strane proizvođača predmetne opreme, radi se čega i ne može potvrditi da je ponuđač ekskluzivni serviser. Pored toga, navedena odstupanja su u suprotnosti i sa ugovorenim obavezama, iz ugovora o nabavci predmetne opreme od 18.03.2010. godine.**

Napominjemo, da je isti ponuđač naknadno dostavio valjanu autorizaciju proizvođača predmetne opreme.

- **Predmet nabavke – ugovora: Usluga održavanja KERN 1, KERN 2, KERN 686 na polugodišnjem nivou; Ugovor broj: 01-13.60-214/12, od 03.12.2012. godine; Izabrani ponuđač: OPTIMA IT d.o.o. Mostar; Iznos ugovora: 102.843 KM**

Kao i u prethodnom, ni u ovom postupku nismo se uvjerali da se radi o jedinom i ekskluzivnom dobavljaču, čime bi se stekli uslovi iz člana 11. stav 4. pod a) tačka 3. Zakona o javnim nabavkama BiH, za primjenu pregovaračkog postupka.

U obrazloženju nabavnog zahtjeva se navodi da »na osnovu naših saznanja, predmetnu nabavku moguće je realizovati putem pregovaračkog postupka sa dvije potencijalne firme: MP Sistemi d.o.o. i Optima IT d.o.o. Mostar koje imaju certifikat zvaničnog distributera firme KERN, kao servis provajder sa obučanim tehničarima na području BiH«. Kandidati su dostavili inicijalne ponude. Nakon što su vođeni pregovori, od istih je zatraženo da dostave svoje konačne cijene. Kandidati su dostavili konačne ponude, i to: 1. MP Sistemi d.o.o. Ljubljana, u iznosu od 51.174 EUR ili 100.088 KM i 2. Optima IT d.o.o. Mostar u iznosu od 87.900 KM, u koje nije uključen PDV. Na preporuku komisije ugovor je dodijeljen firmi Optima IT d.o.o. Mostar. Na navedenu odluku, kandidat »MP Sistemi« d.o.o. Ljubljana podnio je prigovor od 31.07.2012. godine. U prigovoru se navodi da izabrani kandidat ne ispunjava tražene tehničke uvjete, kao i da nije postupljeno u skladu sa odredbama tenderske dokumentacije, obzirom da u pozivu za dostavljanje konačnih ponuda nije određen primjeren rok za podnošenje konačnih ponuda, niti je određen datum i vrijeme kada će se provesti javno otvaranje konačnih ponuda, čime su učinjene bitne povrede postupka. Prigovor je djelimično prihvaćen i odlukom Uprave vraćen u fazu poziva za dostavljanje konačne ponude.

I u ovom postupku, ponovo je izabran isti kandidat. Na odluku o izboru, drugi kandidat ponovo je podnio prigovor. Isti je odbijen kao neblagovremen i nedopušten.

Na odluku o odbijanju prigovora isti kandidat uložio je žalbu. I rješenjem Ureda za razmatranje žalbi, ista je odbijena kao neosnovana, iz razloga navedenih u odluci o odbijanju prigovora. Naime, Ured za razmatranje žalbi nije se upuštao u meritum, već je žalbu odbacio iz formalnih razloga, pozivajući se na odredbe člana 50. i 51. Zakona o javnim nabavkama BiH, navodeći da je žalitelj trebao da podnese prigovor odmah po saznanju da njegov protukandidat ne ispunjava tražene tehničke zahtjeve, dakle, u samom toku postupka, a ne na kraju, kada je ugovor dodijeljen.

c) U slijedećim slučajevima dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva, pored nepravilnosti i nedosljednosti, nismo se uvjerali da su se stekli ni uslovi za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg:

- **Predmet nabavke: Nabavka roba: koverata za potrebe Službe – Hibridna pošta; Izabrani ponuđač: Koverta d.o.o. Sarajevo; Broj ugovora: 01-13.60-148/12, od 31.08.2012. godine; Iznos ugovora: 43.524 KM**

Radi se o ponovljenom postupku, konkurentskom zahtjevu bez objavljivanja.

Tenderska dokumentacija dostavljena je na adrese 12 kandidata. Ponude su pristigle od tri ponuđača: 1. Koverta d.o.o. Sarajevo u iznosu od 55.546 KM, 2. Exclusive d.o.o. Zenica u iznosu od 57.248 KM i 3. Crobox d.o.o. Sarajevo u iznosu od 45.933 KM. Prema izvještaju komisije, ponuda jednog od kandidata, firme „Koverta“ d.o.o. Sarajevo nije ispunila sve tražene formalno pravne uslove, radi čega nije uzeta u razmatranje. Ponude ostala dva kandidata ispunjavaju sve formalno pravne, tehničke i ekonomske uslove. Na preporuku komisije, postupak je poništen, iako se radi o ponovnom postupku. U drugom ponovljenom postupku, zahtjevi za dostavu ponuda upućeni su na adrese 5 kandidata, a izvršeno je i dodatno objavljivanje. Ponude su dostavila dva kandidata: 1. „Crobox“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 45.933 KM i 2. „Koverta“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 43.524 KM, uključujući preferencijalni tretman domaćeg. Nakon obavljenog testiranja koverata, komisija je utvrdila da su obje ponude tehnički prihvatljive i predložila da se dobavljaču „Koverta“ d.o.o. Sarajevo dodijeli predmetni ugovor. Uvidom u ponudu izabranog kandidata, firme „Koverta“ d.o.o. Sarajevo, utvrdili smo da je papir s oznakom „Lenza Top Run“, bezdrveni, glatki za strojni tisak, nabavljen od strane distributera „Croatan“ d.o.o. Zagreb. Proizvođač papira je kompanija „Lenzing AG“, Austria.

S tim u vezi:

- **Ne možemo prihvatiti i potvrditi da je u ovom slučaju ispunjen uslov za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg. Stoga nam nije jasno kako je i na osnovu kojih parametara (izuzev da se radi o domaćoj firmi) Vanjskotrgovinska komora BiH mogla izdati**

Potvrdu u kojoj se navodi da „koverte za mašinsko i ručno pakovanje sa štampom zadovoljavaju uvjete za izdavanje certifikata o BH porijeklu“. Nismo se uvjerali, niti možemo potvrditi da izrada koverata od predmetnog, uvezenog papira zadovoljava uslove propisane članom 1. stav 1. tačka d) Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH („Sl.glasnik BiH“ br: 3/05, 24/09), u vezi primjene preferencijalnog tretmana domaćeg.

S druge strane smatramo da Društvo uopće nije trebalo poništiti prvi, naprijed opisani konkurentski postupak, iz razloga što se radi o ponovljenom postupku. Međutim, načinom na koji je postupljeno, omogućeno je ponuđačima da se upoznaju sa ponuđenim cijenama konkurenata, što je u svakom slučaju moglo da ima uticaja na njihove buduće ponude. Više je nego izvjesno da je načinom na koji je vođen ovaj postupak favorizovan ponuđač „Koverta“ d.o.o. Sarajevo. Kao potvrdu naprijed konstatovanom navodimo činjenicu i naglašavamo da je izabrani ponuđač, firma „Koverta“ d.o.o. Sarajevo u prvom ponovljenom postupku dostavila ponudu u iznosu od 55.546 KM, a u drugom ponovljenom postupku ponudu u iznosu od 43.524 KM.

- **Predmet nabavke: Nabavka roba: Naloga za plaćanje; Izabrani ponuđač: Birotehnik Komerc d.o.o.; Broj ugovora: 01-13.60-183/12, od 16.10.2012. godine; Iznos ugovora: 49.140 KM**

Radi se o konkurentskom zahtjevu sa objavljivanjem. Zahtjev za dostavu ponuda upućen je na adrese četiri kandidata, a objavljeno je i dodatno obavještenje. Ponude su pristigle od svih ponuđača kojima je upućen zahtjev za dostavu ponuda. U izvještaju komisije, 15.03.2012. godine, navodi se da su sve ponude formalno-pravno i tehnički valjane i prihvatljive, nakon čega su ponuđači rangirani na osnovu najniže cijene, uz primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg, i to:

1. „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka, čija ponuda sa preferencijalnim tretmanom domaćeg iznosi 45.542 KM; 2. „Birotehnik Komerc“ d.o.o. Sarajevo sa ponudom bez preferencijalnog tretmana domaćeg u iznosu od 50.310 KM; 3. „Svjetlost Štampa“ d.d. Sarajevo sa ponudom koja, uz primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg iznosi 51.334 KM i 4. „Commerce Engineering“ d.o.o. Mostar sa ponudom, uz primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg iznosi 78.975 KM.

Na osnovu preporuke komisije, kao najpovoljniji ponuđač izabran je kandidat „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka. Na odluku o izboru, kandidat „Birotehnik-komerc“ d.o.o. Sarajevo podnio je prigovor, u kojem navodi da je Društvo prihvatilo samo izjavu ponuđača da roba koju nudi ima porijeklo 50 % iz BiH, što nije tačno, obzirom da se papir potreban za izradu naloga za plaćanje ne proizvodi u BiH. S tim u vezi, Društvo je poslalo Zahtjev za pojašnjenje ponude izabranom kandidatu „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka (što je u svakom slučaju trebalo učiniti prije donošenja odluke o izboru), u kojem traži potvrdu Vanjsko-trgovinske komore BiH ili drugi odgovarajući dokaz – ispravu, o ispunjenju uslova za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg. Uprava je odbacila prigovor kao neosnovan. U odluci se navodi da je izabrani kandidat dostavio Potvrdu Privredne komore RS br. 04-06-386/12, od 09.04.2012. godine, kojom se potvrđuje da proizvodi u predmetu nabavke naloga za plaćanje u ponudi grafičko-izdavačkog društva iste firme imaju porijeklo iz BiH, uz angažovanje domaće radne snage, a prema kalkulaciji učešća domaćih stavki iznad 50 % kojom se potvrđuje da predmetna ponuda izabranog ponuđača ispunjava uslove za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg. Isti kandidat izjavio je žalbu. Rješenjem Ureda za razmatranje žalbi BiH, od 23.05.2012. godine usvojena je žalba firme „Birotehnik-komerc“ d.o.o. Sarajevo i predmetni postupak poništen u cjelosti. U istom rješenju sa navodi da Društvo nije pravilno provelo postupak predmetne nabavke.

U ponovljenom postupku zahtjev za dostavu ponuda upućen je na adrese četiri ponuđača, uključujući i dodatno obavještenje u „Sl. glasniku“ BiH broj: 47/12, od 18.6.2012. godine. U Zapisniku – Izvještaj o radu Komisije, od 27.06.2012. godine, konstatovano je da su pristigle tri ponude i da su sve formalno-pravno i tehnički valjane i prihvatljive. Ponuđači su ponovo rangirani na osnovu najniže cijene, uz primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg, i to: 1. „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka sa ponudom 47.970 KM; 2. „Birotehnik Komerc“ d.o.o. Sarajevo sa ponudom 49.140 KM i 3. „Svjetlost Štampa“ d.o.o. Sarajevo sa ponudom 54.405 KM, nakon čega je Komisija predložila da se ugovor ponovo dodjeli kandidatu „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka.

Na odluku o izboru istog ponuđača, od strane ponuđača „Svjetlost štampa“ d.o.o. Sarajevo, podnesen je prigovor, u kojem se navodi da mu Društvo prilikom odabira najpovoljnijeg ponuđača nije primjenilo preferencijalni tretman domaćeg. Prigovor je odbačen kao neosnovan. Na ovu odluku, isti ponuđač izjavio je

žalbu nadležom Uredu za razmatranje žalbi, koji je posebnim rješenjem od 29.08.2012. godine, predmetnu žalbu odbacio kao neosnovanu.

Nakon što je odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača postala pravosnažna, izabrani ponuđač, „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka je posebnim aktom od 14.09.2012. godine obavijestio Društvo da nije u mogućnosti da zaključi predmetni ugovor, navodeći kao osnovni razlog izmijenjene okolnosti i drastičan porast cijena robe, papira na svjetskom i evropskom tržištu. Stoga je Komisija predložila da se ugovor dodjeli drugorangiranom ponuđaču, firmi „Birotehnik Komerc“ d.o.o. Sarajevo.

Napominjemo da je izabrani ponuđač, u ponovljenom postupku takođe vrednovan uz preferencijalni tretman domaćeg, iako je u prvom postupku nije izjavio da ne uživa preferencijalni tretman domaćeg, radi čega je upravo zbog nepravilne primjene preferencijalnog tretmana domaćeg podnio prigovor i žalbu, koja je i uvažena.

- **Predmet nabavke: Nabavka i isporuka koverata za mašinsko i ručno pakovanje za potrebe Službe Hibridna pošta: Izabrani ponuđač: Koverta d.o.o. Sarajevo; Broj ugovora: 01-13.60-265/12, od 03.12.2012. godine; Iznos ugovora: 55.165 KM**

Radi se o postupku, koji je još ranije pokrenut putem otvorenog postupka. Kako je isti poništen odlukom Uprave od 21.06.2012. godine, pokrenut je novi, ponovni koji nije okončan, obzirom da je na odluku o dodjeli ugovora izjavljen prigovor, a nakon toga i žalba. Obzirom da Ured za razmatranje žalbi još uvijek nije donio konačno rješenje, odlučeno je da se za predmetnu nabavku provede konkurentski postupak sa dodatnim objavljivanjem obavještenja.

Zahtjevi za dostavu ponuda upućeni su na adrese pet kandidata.

Pristigle su dvije ponude, i to: 1. »Crobox« d.o.o. Sarajevo i 2. »Koverta« d.o.o. Sarajevo. Nakon što je Komisija utvrdila da su oba ponuđača zadovoljila sve tražene uslove i kriterije, izvršila je njihovo vrednovanje. Tom prilikom je konstatovano da ponuda ponuđača „Crobox“ d.o.o. Sarajevo iznosi 44.263 KM bez PDV-a, ali da ista ne uživa preferencijalni tretman domaćeg. Ponuda drugog ponuđača, „Koverta“ d.o.o. Sarajevo iznosi 47.150 KM, bez PDV-a. Međutim, obzirom da je isti dostavio Potvrdu Vanjskotrgovinske komore BiH, broj: S.I.D-27-149/12, od 08.11.2012. godine, kojom se potvrđuje da koverte koje nudi zadovoljavaju uslove za izdavanje sertifikata o BH porijeklu, ponuda istog kandidata vrednovana je kao da potpada pod preferencijalni tretman domaćeg.

U prilogu ponude izabranog kandidata su sertifikati o kvalitetu papira za koverte, porijeklom iz Njemačke, proizvođača „Lenzing AG“.

- **I u ovom postupku nismo se uvjerali, niti možemo potvrditi da proizvodnja/pravljenje koverata od predmetnog, uvezenog papira zadovoljava uslove propisane članom 1. stav 1. tačka d) Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH („Sl.glasnik BiH“ br: 3/05, 24/09), a u vezi primjene preferencijalnog tretmana domaćeg. Stoga nam nije ni jasno na osnovu čega je Vanjskotrgovinska komora BiH – Sektor za javna dokumenta mogla da izda Potvrdu broj: SJD-27-1491/12, od 08.11.2012. godine, kojom potvrđuje da niže navedeni proizvodi zadovoljavaju uvjete za izdavanje sertifikata o bh porijeklu, i to: koverte za mašinsko i ručno pakovanje sa štampom i da iste proizvodi poduzeće „Koverta“ d.o.o. Sarajevo, čija je pretežna djelatnost proizvodnja proizvoda tiskarne industrije.**

U postupku revizije nismo utvrdili odstupanja i razlike fakturisanih cijena u odnosu na ugovorene.

Postupke nabavki u svim segmentima započinjati blagovremeno, kako bi se isti okončali u razumnim rokovima i bez negativnog uticaja na procese rada i rezultate poslovanja.

U cilju povećanja transparentnosti i efikasnosti nabavki, dosljedno i u potpunosti poštivati sve procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima.

5. KOMENTAR

Uprava Društva je u ostavljenom roku dostavila Primjedbe na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, broj: 01-14.2-4816/13-1, od 06.05.2013. godine, uz koje je priložila i dodatnu dokumentaciju.

U dostavljenim primjedbama, koje u biti predstavljaju Komentar na predmetni Nacrt, naglašeno je neslaganje sa kvalifikacijama i izraženim mišljenjem i date su primjedbe i dodatna pojašnjenja za određene konstatacije u nalazu.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili u konačan Izvještaj. Za veći dio navoda i konstatacija za koje nije bilo osnova šire obrazloženje dato je u posebnom aktu, Pismu upravi broj: 06-01-1/13, od 09.05.2013.godine.

Napominjemo, da je Nadzorni odbor 15. sjednicu započetu 27.06.2012. godine okončao 22.03.2013. godine. Na toj sjednici prihvatio je Nacrt i utvrdio Prijedlog Izvještaja o poslovanju za period od 01.01. do 31.12.2011. godine i isti, zajedno sa svojim izvještajem i izvještajima i mišljenjima vanjskog revizora i Odbora za reviziju uputio Skupštini na konačno usvajanje. Skupština Društva je na sjednici održanoj 02.04.2013. godine donijela Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo za period 01.01.-31.12.2011. godine, koji uključuje finansijski izvještaj i izvještaje vanjskog revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju, kao i Odluku o rasporedu dobiti za 2011. godinu.

**Rukovodilac Sektora
za finansijsku reviziju**
Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Voda tima
Sead Čorbo, viši revizor za fin. reviziju, dipl. oec.
Član tima
Ivana Nikolić, mlađi revizor za fin. reviziju, dipl. oec.